

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΧΑΡ.ΤΡΙΚΟΥΠΗ 37
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. (210)3665414-5
FAX: (210)3665420
e-mail : pressoffice@pasok.gr

Αθήνα, 7 Ιανουαρίου 2008

Συνέντευξη Τύπου έδωσαν σήμερα, το μέλος του Πολιτικού Συντονιστικού Οργάνου του ΠΑΣΟΚ, Μιλτιάδης Παπαϊωάννου, ο Γραμματέας του Κινήματος, Νίκος Αθανασάκης και ο Εκπρόσωπος Τύπου, Γιάννης Ραγκούσης, στην οποία παρουσίασαν την εξειδίκευση της Προγραμματικής θέσης του ΠΑΣΟΚ, για ένα νέο εκλογικό σύστημα.

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο της συνέντευξης Τύπου:

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σας ευχαριστούμε πολύ που παρευρίσκεστε σ' αυτή τη συνέντευξη Τύπου, η οποία είναι αποτέλεσμα της απόφασης του Πολιτικού Συντονιστικού Οργάνου του Κινήματος, της ομόφωνης απόφασης, να παρουσιαστεί σήμερα η εξειδίκευση της πρότασης του Κινήματος για το νέο εκλογικό νόμο, από τον Μιλτιάδη Παπαϊωάννου που, πέραν από Υπεύθυνος Πολιτικού Σχεδιασμού στο Πολιτικό Συντονιστικό Όργανο, συμμετείχε και στην ομάδα, που με απόφαση του Προέδρου συγκροτήθηκε, προκειμένου να επεξεργαστεί την εξειδίκευση της συγκεκριμένης θέσης του Κινήματος.

Μια θέση που, θυμίζω, ότι περιλαμβάνεται στο κυβερνητικό πρόγραμμα, όπως αυτό επισήμως κατατέθηκε ενώπιον του ελληνικού λαού πριν τις εκλογές και η οποία, βεβαίως, για μας, έχει ιδιαίτερη σημασία, όπως κατ' επανάληψη έχει τονιστεί από τον Πρόεδρο, και θα τονίσει πριν από τον Μιλτιάδη και ο Νίκος Αθανασάκης, ο Γραμματέας του Κινήματος, σε μια εισαγωγική παρατήρηση, που θα σας κάνει ευθύς αμέσως, ώστε στη συνέχεια να έχετε την δυνατότητα, και μετά την παρουσίαση της εξειδικευμένης πρότασής μας από τον Μιλτιάδη Παπαϊωάννου, να κάνετε τις ερωτήσεις σας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Καλό μεσημέρι. Χρόνια Πολλά στους Γιάννηδες που είναι παρόντες και σε όσους είναι απόντες βεβαίως, με τους οποίους ελπίζουμε ότι θα προλάβουμε να επικοινωνήσουμε, γιατί είστε και καμπόσοι, να μην αναφερθώ σε παραδοσιακές παροιμίες.

Και καλή χρονιά, χρόνια πολλά σε όσους δεν έχουμε δει. Τα Φώτα ήταν χθες, οπότε ισχύει και το «καλή φώτιση» σε όλους μας.

Γνωρίζετε, ότι αύριο ξεκινάει στη Βουλή η συζήτηση της πρότασης της κυβέρνησης για τον εκλογικό νόμο. Η σημερινή μας κίνηση είναι συνδυασμένη μ' αυτό, αλλά δεν είναι συναρτημένη μ' αυτό, γιατί το ΠΑΣΟΚ, όπως γνωρίζετε, έχει εδώ και πάρα πολλά χρόνια, εδώ και αρκετά χρόνια, τοποθετηθεί για την ανάγκη ουσιαστικής παρέμβασης στο πολιτικό σύστημα της χώρας, για μια μείζονα αλλαγή στο πολιτικό σύστημα, συναρτημένη κατά την δική μας άποψη με την αλλαγή του εκλογικού νόμου.

Αλλαγή τέτοια, που να ενισχύει την αυτονομία της πολιτικής, την ανεξαρτησία του βουλευτή, την λειτουργία της δημοκρατίας μας, των κοινοβουλευτικών μας θεσμών, τον ρόλο και το κύρος του βουλευτή και την σχέση του με τον πολίτη. Η πρότασή μας αυτή είχε συμπεριληφθεί στο Πρόγραμμά μας, είχε συμπεριληφθεί στην πρότασή μας για την Συνταγματική Αναθεώρηση και η εξειδίκευσή της παρουσιάζεται σήμερα.

Απέναντι, λοιπόν, σε ευκαιριακές και ψευδεπίγραφες, μικροκομματικής σκοπιμότητας, προτάσεις της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, εμείς, σταθερά, διαχρονικά, παρουσιάζουμε και εξειδικεύουμε σήμερα, και θέτουμε σε διάλογο και με τα άλλα κόμματα, την δική μας πρόταση, την εξειδίκευση της πρότασής μας για το εκλογικό σύστημα, η οποία επαναλαμβάνω, εντάσσεται στην συνολική πρότασή μας για την μεταρρύθμιση του πολιτικού συστήματος.

Δεν θα πω τίποτε άλλο εισαγωγικά. Παρακαλώ, Μιλτιάδη, έχεις τον λόγο.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Και από εμένα ευχές παιδιά, καλή χρονιά, υγεία, χρόνια πολλά στους Γιάννηδες, τις Ιωάννες, τις Γιάννες, μια δημιουργική χρονιά για όλους μας.

Δεν θα επαναλάβω αυτά που είπαν οι σύντροφοί μου, απλώς θέλω να ξεκινήσω με τον πολιτικό στόχο της πρότασής μας. Ο πολιτικός στόχος είναι η ανανέωση και η ανασύνταξη του πολιτικού συστήματος της χώρας. Θα είναι λάθος, αν απομονώσουμε μόνο την πρωτοβουλία μας για τον εκλογικό νόμο.

Όπως ξέρετε, είχαμε δεσμευτεί και προωθούμε επτά (7) - θα έλεγα, σχηματικά - μεγάλες μεταρρυθμιστικές τομές. Η πρώτη αφορά σε αυτό που συζητάμε σήμερα, το εκλογικό σύστημα. Η δεύτερη αφορά στα ζητήματα της διαφάνειας, που συνδέονται με τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος.

Να θυμίσω εδώ τις προτάσεις μας, του Γιώργου του Παπανδρέου, τις εξειδικεύσεις τις οποίες πάλι θα επαναφέρουμε στο δημόσιο διάλογο, γιατί θεωρούμε, ότι τα ζητήματα της διαφθοράς, που συνδέονται με τη διαφάνεια, είναι κυρίαρχο ζήτημα σήμερα στη δημόσια και στην πολιτική ζωή μας.

Το τρίτο σημείο είναι ο επανακαθορισμός της λειτουργίας των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κανόνων - ξέρετε, ότι υπάρχει η Οδηγία της Ευρωπαϊκής

Ένωσης - αλλά που συνδέεται και με τις τεχνολογικές εξελίξεις. Είχαμε συμμετοχή στο διάλογο που άνοιξε η κυβέρνηση την προηγούμενη φορά. Ακόμα να έρθει η σχετική νομοθετική πρωτοβουλία από πλευράς κυβέρνησης. Εμείς, θα καταθέσουμε τις δικές μας ολοκληρωμένες προτάσεις.

Το τέταρτο σημείο έχει να κάνει με την αποτελεσματική λειτουργία του Κοινοβουλίου. Σας θυμίζω μόνον μία - δύο πλευρές, ότι σε κορυφαία ζητήματα, τα οποία δεν είναι νομικά ζητήματα, είναι βαθύτατα πολιτικά, που έχουν να κάνουν με την σύσταση Εξεταστικών Επιτροπών σε κρίσιμα θέματα, η κυβέρνηση δεν ανταποκρίθηκε.

Ο πρωθυπουργός δεν παρουσιάζεται στην ώρα του πρωθυπουργού. Απ' ό,τι πληροφορήθηκα χθες, αρνείται να έχει συμμετοχή στη διαδικασία της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, για τα ζητήματα που συνδέονται με το μέγα σκάνδαλο, που ακούει στο όνομα Ζαχόπουλος, αλλά που προφανώς είναι ένα βαθύτατο πολιτικό και οικονομικό σκάνδαλο.

Το άλλο σημείο είναι η αποκατάσταση του κύρους της Δικαιοσύνης. Και εδώ έχουμε καταθέσει προτάσεις, θα τις εξειδικεύσουμε ακόμα παραπέρα. Σας θυμίζω μόνο την πρόταση, προκειμένου να φτάσουμε στην επιλογή της ηγεσίας - όπως συνηθίζουμε να λέμε - της Δικαιοσύνης, ότι θα πρέπει να υπάρχει προηγούμενη ακρόαση στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Αν είχε γίνει αυτό, μετά λόγου γνώσεως σας ενημερώνω, ότι θα είχαμε αποφύγει επιλογές, οι οποίες προσβάλλουν πάνω απ' όλα τον ίδιο τον θεσμό της ελληνικής Δικαιοσύνης.

Το άλλο κομμάτι αφορά στην ενίσχυση της Αυτοδιοίκησης και της Περιφερειακής Αποκέντρωσης. Μιλούσαμε και για Καποδίστρια, αλλά μιλούσαμε και για μικρότερες περιφέρειες. Και βέβαια, τον εξορθολογισμό και τον περιορισμό της κυβέρνησης σε επιτελικό επίπεδο. Παραμονές εκλογών, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ σας είχε παρουσιάσει και την πρότασή του σε σχέση με το πώς έβλεπε την ολιγομελή σύνθεση μιας κυβέρνησης.

Για όλα αυτά τα ζητήματα, υπάρχει προεργασία, θα υπάρξει αναλυτική επεξεργασία και, στην συνέχεια, θα έχουμε την παρουσίαση αυτών των μεγάλων ενοτήτων, μεταρρυθμιστικών τομών, ουσιαστικών μεταρρυθμιστικών τομών, που αφορούν στην πολιτική μας λειτουργία.

Σε σχέση με το εκλογικό σύστημα. Αναφέρθηκε προηγούμενα και από τον Νίκο Αθανασάκη και από τον Γιάννη Ραγκούση. Αφορά και στην ενίσχυση της αυτονομίας της πολιτικής, αφορά και στην εξασφάλιση της ανεξαρτησίας των βουλευτών. Δεν θέλω να επανέλθω σ' αυτά.

Εκείνο που θέλω να σας πω είναι το εξής, ότι εμείς θα ξεκινήσουμε, αμέσως τις επόμενες μέρες, την επεξεργασία, για να δούμε αλλαγές στο εκλογικό σύστημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας.

Ξέρετε ότι, η Νέα Δημοκρατία ξέφυγε από το 50%, πήγε στο 40%, για να εξυπηρετήσει καθαρά κομματικές σκοπιμότητες. Μια αλλαγή του εκλογικού συστήματος, όσον αφορά

στην Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, που όπως ξέρετε, από διαφορετικές συνθέσεις του ίδιου Τμήματος του ΣτΕ, που επεξεργάζονται το σχετικό σχέδιο νόμου, τον σχετικό νόμο πλέον, έχει κριθεί ότι είναι αντισυνταγματική. Αυτά που λέγαμε τότε στη Βουλή.

Και βέβαια, η όλη μας προσπάθεια συνδέεται και συμπληρώνεται και με αυτά που είπα, σε σχέση με την διαφάνεια, αλλά και με τις αποφάσεις που θα πάρουμε στο Συνέδριό μας, για ακόμα μεγαλύτερη δημοκρατική λειτουργία, για ενίσχυση της συλλογικότητας στα πλαίσια του Κινήματος, γιατί οι αποφάσεις αυτές που αφορούν και στους βουλευτές αύριο, στο νέο σύστημα, θα πρέπει να παίρνονται και μέσα από προκριματικές εκλογές, με κατοχυρωμένο Μητρώο, άλλωστε, έχουμε και την εμπειρία της εκλογής του Προέδρου, αλλά μέσα και από επιλογές από συλλογικά κομματικά όργανα. Το τονίζω.

Έρχομαι τώρα στις αρχές που υπηρετεί η πρότασή μας. Υπηρετεί τρεις βασικές αρχές. Η πρώτη αρχή έχει να κάνει με την πολυκομματική σύνθεση της Βουλής και θα πω πώς εξειδικεύεται μετά. Το δεύτερο είναι το πώς θα διασφαλίζει σταθερές κυβερνήσεις και το τρίτο πώς ενισχύεται ο ρόλος και το κύρος των βουλευτών. Αυτές είναι οι τρεις βασικές αρχές, πάνω στις οποίες στηρίζεται η πρότασή μας.

Τώρα, πώς εξειδικεύεται αυτή η πρόταση. Μιλάμε για το γερμανικό σύστημα και θέλω να ξέρετε το εξής: δεν υπάρχει αντιγραφή του γερμανικού συστήματος. Το γερμανικό σύστημα, ως πυρήνας, έχει ουσιαστικά αγκαλιαστεί, το έχουν υιοθετήσει σχεδόν τα περισσότερα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, αλλά κανένα από αυτά δεν το έχει αντιγράψει, γιατί καθένας λαμβάνει υπόψη του τις ιδιομορφίες, τον πολιτικό πολιτισμό, τη γενικότερη κουλτούρα πάνω στην οποία στηρίζεται ένα πολιτικό σύστημα.

Τι παίρνουμε ως βάση, κατ' αρχήν, από το γερμανικό σύστημα; Το πρώτο που παίρνουμε είναι ότι έχουμε συνδυασμό μονοεδρικών και πολυεδρικών Περιφερειών. Έχουμε, δηλαδή, βουλευτές που εκλέγονται σε μονοεδρικές Περιφέρειες και βουλευτές που εκλέγονται σε πολυεδρικές Περιφέρειες. Είναι η πρώτη βασική επιλογή.

Δεύτερον. Η αναλογική εκπροσώπηση. Θυμίζω ότι το γερμανικό σύστημα είναι απλή αναλογική, γιατί υπάρχουν συμμαχικές κυβερνήσεις, δηλαδή, λειτουργεί στα όρια της απλής αναλογικής. Εμείς, εδώ, μιλάμε για αναλογική εκπροσώπηση, που εγγυάται ο σημερινός εκλογικός νόμος, δηλαδή αναλογική εκπροσώπηση, για να το πω πολύ απλά, της τάξης του 87%. Για να δίνει τη δυνατότητα, αν κάποιο κόμμα παίρνει πάνω από 40% περίπου, να μπορεί να κάνει αυτοδύναμη κυβέρνηση.

Οι έδρες που θα πάρει κάθε κόμμα προσδιορίζονται με βάση το εθνικό ποσοστό. Άλλωστε, αυτό λέει και ο σημερινός εκλογικός νόμος.

Τρίτο σημείο, που είναι σε συνάφεια με αυτό, είναι το όριο αντιπροσώπευσης. Το γερμανικό σύστημα έχει όριο αντιπροσώπευσης 5%, εμείς έχουμε όριο αντιπροσώπευσης 3%, που σημαίνει αυτό που ισχύει και σήμερα ότι, αν ένα κόμμα σε όλη την επικράτεια πάρει 3%, θα έχει δικαίωμα συμμετοχής στην πολυκομματική σύνθεση της Βουλής.

Η κατανομή των εδρών. Πώς κατανέμονται οι έδρες ανάμεσα στις μονοεδρικές και στις πολυεδρικές Περιφέρειες; Αυτό είναι ένα ζήτημα που είναι αντικείμενο διαλόγου, έχει να κάνει και με τεχνικά ζητήματα, του πώς υπηρετείται η ανάγκη της αντιπροσώπευσης, στα πλαίσια που σας είπα προηγούμενα, κατά συνέπεια, ξεκινάμε με δύο δεσμεύσεις.

Η πρώτη δέσμευση είναι ότι, στις μονοεδρικές Περιφέρειες, ο ελάχιστος αριθμός είναι το $\frac{1}{2}$, που σημαίνει ότι, το ελάχιστο, 150 βουλευτές εκλέγονται σε μονοεδρικές Περιφέρειες. Στις πολυεδρικές Περιφέρειες, το ελάχιστο είναι $\frac{1}{3}$, δηλαδή 100 βουλευτές, το ελάχιστο, εκλέγονται στις πολυεδρικές Περιφερειών.

Μένει να προσδιοριστεί ο ακριβής αριθμός ανάμεσα στα δύο, διότι κανένας δεν μπορεί να το γνωρίζει εκ των προτέρων, γιατί όπως θα δείτε παρακάτω, σε σχέση με τη χάραξη των Περιφερειών, θέτουμε κάποια κριτήρια. Όταν έχεις αυτά τα περιοριστικά κριτήρια, είναι πολύ δύσκολο να πεις τον ακριβή αριθμό εκ των προτέρων.

Ποια είναι τα κριτήρια αυτά; Είναι φανερό ότι, σύμφωνα με το Σύνταγμα, πρώτο κριτήριο είναι ότι πρέπει να υπάρχει μία, θα έλεγα, ισορροπία στον πληθυσμό, δηλαδή, δεν μπορεί να έχουμε μεγάλες ανισότητες, όσον αφορά στη συγκρότηση της κάθε Περιφέρειας, κυρίως στις μονοεδρικές.

Όμως, από την άλλη μεριά, πρέπει να σεβαστούμε δύο πράγματα. Πρώτον, σε κάθε νομό θα εκλέγεται ένας βουλευτής, αυτό έχει να κάνει κυρίως με μικρές μονοεδρικές Περιφέρειες, που ενδεχομένως να μην συγκεντρώνουν τον αριθμό, ο οποίος από ό,τι φαίνεται θα είναι περίπου στις 50 με 60 χιλιάδες, άρα, οι σημερινές μονοεδρικές Περιφέρειες, με βάση την πρότασή μας, ισχυροποιούνται ή καλύτερα κατοχυρώνονται, αυτή είναι ίσως η πιο σωστή λέξη.

Το δεύτερο είναι ότι η κατανομή των μονοεδρικών δεν θα ξεπερνάει τα όρια των σημερινών νομών. Δηλαδή, δεν θα μπορείς - όσοι το προσδιορίσουν - από ένα νομό να φέρεις έναν άλλο νομό, ώστε να φτιάξεις τη μονοεδρική Περιφέρεια. Βέβαια, αυτό είναι ένα κριτήριο, που σημαίνει σεβασμό στις σημερινές μας τοπικές ιδιαιτερότητες.

Από την άλλη μεριά, είναι φανερό ότι στους μεγάλους Δήμους -διότι εκεί θα υπάρχει κατάτμηση- θα υπάρξει πριν η αναγκαία προσαρμογή των δημοτολογίων. Εδώ, θέλω να κάνω μια παρένθεση, έχει γίνει μια πολύ μεγάλη κουβέντα ότι, για να υπάρξει προσαρμογή των δημοτολογίων - έχουν ισχυριστεί κάποιοι - ενδεχομένως, χρειάζεται αλλαγή του Συντάγματος. Αυτό δεν ισχύει.

Τα δημοτολόγια είναι μια καθαρά εσωτερική διαδικασία των Δήμων, το έχουμε εξετάσει από εκατό μεριές, άρα χρειάζεται, από τη στιγμή που θα πας σε γεωγραφικό προσδιορισμό των ορίων των Δήμων, να κάνεις αντίστοιχη προσαρμογή των δημοτολογίων, μιας και οι εκλογές πλέον γίνονται με βάση τα δημοτολόγια.

Πηγαίνω τώρα στο πώς θα γίνει αυτή η Περιφέρεια. Θα γίνει με νόμο. Αυτό απαιτεί το Σύνταγμα. Αλλά πρέπει να γίνει μια εισήγηση. Η εισήγηση θα γίνει από ειδική εκλογική Επιτροπή, με συμμετοχή εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων φορέων. Προβληματιστήκαμε αρκετά σε αυτό το ζήτημα εδώ, άλλες χώρες το έχουν αναθέσει σε Πανεπιστήμιο, άλλες χώρες το έχουν αναθέσει σε ένα Επιμελητήριο, σε ένα Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών. Εμείς, είπαμε ότι αυτή η εισήγηση, του πώς θα πρέπει να είναι οι μονοεδρικές Περιφέρειες, θα πρέπει να γίνει από μια ειδική εκλογική Επιτροπή, η οποία θα κάνει την εισήγηση προς την κυβέρνηση και η κυβέρνηση ασφαλώς προς τη Βουλή.

Η εκλογή στις ευρύτερες Περιφέρειες γίνεται με βάση το αναλογικό σύστημα, ώστε να εξασφαλίζονται αυτά που σας είπα προηγούμενα και δεν θέλω να πάω παραπέρα, να μην τα επαναλάβω δηλαδή. Απλώς και μόνο σας τονίζω ότι, στις ευρείες Περιφέρειες, εφαρμόζεται λίστα.

Στις μονοεδρικές Περιφέρειες. Στις μονοεδρικές Περιφέρειες θα υπάρχει τακτικός βουλευτής και αναπληρωματικός, για ευνόητους λόγους, όπως γίνεται κατανοητό. Έτσι, το κάθε κόμμα θα ορίζει τον βουλευτή που θα εκλεγεί και τον αναπληρωματικό του.

Θα ήθελα ακόμη να σας πω εδώ ότι, στο ίδιο σχέδιο νόμου, εμείς θα περιλάβουμε ρύθμιση, για να λύσουμε οριστικά το θέμα της ψήφου των Ελλήνων της Διασποράς.

Είναι ένα ζήτημα ανοιχτό και από το Σύνταγμα, σας θυμίζω ότι στη Συνταγματική Αναθεώρηση περιλήφθηκε με δική μας πρωτοβουλία, για να μην ξεχνιόμαστε. Σήμερα, η Νέα Δημοκρατία κατέθεσε μια πρόταση –όχι σήμερα, πριν από τις εκλογές– που έλεγε, οι Έλληνες της Διασποράς να ψηφίζουν ο καθένας για την εκλογική του Περιφέρεια. Όπως καταλαβαίνετε, αυτό είναι αδύνατο να γίνει. Σκεφτείτε τώρα να πας στην Αυστραλία ή στον Καναδά, να στήσεις 60 διαφορετικές κάλπες - πώς θα γίνουν όλα αυτά τα πράγματα - ή να μπουν οι Έλληνες της Διασποράς στον εσωτερικό ανταγωνισμό.

Η δική μας πρόταση, όπως ξέρετε, έχει ξεκαθαριστεί από την πρώτη στιγμή. Συμφωνεί σε αυτό και το ΣΑΕ. Η δική μας πρόταση είναι, οι Περιφέρειες αυτές, να θεωρηθούν ξεχωριστές εκλογικές Περιφέρειες, ώστε να υπάρχει εκπροσώπηση των ίδιων των αποδήμων, με τα δικά τους προβλήματα, στο ελληνικό Κοινοβούλιο, να έχουμε δηλαδή μια ουσιαστική και καθαρή αντιπροσώπευση.

Όσον αφορά στην ανάδειξη των υποψηφίων. Όπως είπαμε, θα γίνεται μέσα από εσωκομματικές διαδικασίες, θα υπάρχει η δυνατότητα προκριματικών εκλογών, αλλά και της τελικής επιλογής, όπου χρειάζεται, από συλλογικά όργανα, με εκλεγμένα μέλη. Αυτά όλα, θα τα δείτε στο Συνέδριό μας.

Θέλω ακόμη να τονίσω ότι η πρότασή μας είναι μια πρόταση για δημόσια διαβούλευση, για δημόσιο διάλογο, με όλες τις πολιτικές δυνάμεις της χώρας. Το ΠΑΣΟΚ πιστεύει διαχρονικά ότι ο εκλογικός

νόμος πρέπει να είναι το αποτέλεσμα μιας ευρύτερης, θα έλεγα, κοινωνικής και πολιτικής συμφωνίας. Γι' αυτό, άλλωστε, με δική μας πρωτοβουλία, το 2001, κατοχυρώθηκε συνταγματικά προϋπόθεση αυξημένης κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας 2/3, 200 βουλευτών, προκειμένου να υπάρξει αλλαγή του εκλογικού συστήματος, διαφορετικά ισχύει για τις μεθεπόμενες εκλογές.

Θέλω ακόμη να θυμίσω ότι, από το Μάιο του 2006 -θα μπορούσα να πάω και στο ακόμη απώτερο παρελθόν, αλλά στέκομαι σε αυτό- στα πλαίσια της αποτυχημένης αναθεωρητικής διαδικασίας, ο Πρόεδρός μας, ο Γιώργος Παπανδρέου, κάλεσε τον πρωθυπουργό, τον κ. Καραμανλή, σε μια ανοιχτή πρόσκληση και πρόκληση, ταυτόχρονα, να συζητήσουμε αυτό το θέμα, μιας και ο ίδιος ο κ. Καραμανλής, στο παρελθόν, είχε προτείνει αντίστοιχο ή ανάλογο εκλογικό σύστημα.

Σας είχαμε μοιράσει εδώ, θα σας δώσουμε και τώρα τις δικές του δηλώσεις, να μην τις επαναλάβω, τις οποίες σήμερα ο ίδιος ο κ. Καραμανλής ακυρώνει στην πράξη. Να θυμίσω ακόμα ότι πολλά στελέχη της Νέας Δημοκρατίας έχουν διαπιστώσει την αναγκαιότητα μιας τέτοιας ρύθμισης, ώστε επιτέλους, όταν μιλάμε για αλλαγές στο πολιτικό σύστημα, να γινόμαστε συγκεκριμένοι και τουλάχιστον να περνάει στον ελληνικό λαό ότι, αυτά που λέμε, τα εννοούμε, και όχι να είναι τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα.

Όμως, ο κ. Καραμανλής, όπως ξέρετε, προεκλογικά, με σιωπή και υπεκφυγές, απέφυγε να τοποθετηθεί στο κορυφαίο αυτό ζήτημα και, σήμερα, φέρνει μια πρόταση νόμου, η οποία αρχίζει και συζητείται από αύριο στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, που πλέον των άλλων, παραβιάζει βασικές αρχές του Συντάγματος.

Το είχε κάνει και ο κ. Μητσοτάκης, με τον δικό του εκλογικό νόμο, όταν είχε απαγορεύσει τις προεκλογικές συνεργασίες. Αυτό είχε κριθεί και από την τότε, σας θυμίζω, αρμόδια Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, ότι αντίκειται στο Σύνταγμα, αλλά το έχουν πλέον καταγράψει και όλοι οι συνταγματολόγοι.

Αυτό δεν μπόρεσε να κριθεί, γιατί δεν έγινε ποτέ στην πράξη, από το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Δηλαδή, είναι προφανής η αντισυνταγματικότητα. Και βέβαια, περιορίζει την αναλογικότητα αυτή τη στιγμή, από το 87%, αν θυμάμαι καλά, πάει στο 83%, με το να αυξάνει από 40 σε 50 τις έδρες του πρώτου κόμματος..

Είναι φανερό και αυτονόητο ότι αυτή η πρότασή του, σήμερα, δεν έχει να κάνει με μια καλύτερη λειτουργία του πολιτικού συστήματος. Τουναντίον, εξυπηρετεί ευκαιριακές και προσωπικές σκοπιμότητες, γιατί απειλεί και εκβιάζει τους βουλευτές του με τη λίστα. Περί αυτού πρόκειται. Δηλαδή, καθίστε ήσυχα, διότι θα κάνω εκλογές μέσα σε ενάμισι χρόνο, με βάση τον ισχύοντα, σήμερα, εκλογικό νόμο, άρα θα κάνω εκλογές με λίστα. Τίποτα άλλο.

Και βέβαια, απορρίπτει μία ουσιαστική πρόταση που καταθέτουμε εμείς. Ο ίδιος ακυρώνει δικές του επιλογές, χάριν μικροκομματικών σκοπιμοτήτων και τίποτα παραπέρα.

Εμείς, αυτή τη στιγμή, καταγράφουμε με τον πλέον έντονο τρόπο όλη αυτή την ανακολουθία του κ. Καραμανλή. Του ζητούμε να αποσύρει μια πρόταση, που είναι οπισθοδρομική, που δημιουργεί προβλήματα και να μπει στην ουσία της συζήτησης. Να συμφωνήσουμε και να κάνουμε τις εκλογές, τις επόμενες εκλογές, με το νέο εκλογικό σύστημα. Αυτό. Τι πειράζει;

Δεν είναι ώριμη ακόμα η χώρα; Πότε θα ωριμάσει αυτή η χώρα; Εγώ θυμάμαι, απ' το 1982, ως υφυπουργός Εσωτερικών τότε, είχε μπει αυτό το θέμα στο τραπέζι. Από το 1982, που πρωτοπήκε αυτή η συζήτηση σε σχέση με το γερμανικό μοντέλο, έχουν περάσει, δεν ξέρω πόσα χρόνια και, ακόμα, το πολιτικό μας σύστημα δεν ωρίμασε; Γιατί αυτό μας είπαν προ ημερών και ο κ. Παυλόπουλος και ο κ. Καραμανλής. Και απ' την άλλη μεριά, θέλει να μιλάει για τομές και μεταρρυθμίσεις.

Αρα, εμείς είμαστε έτοιμοι αυτή τη στιγμή. Σήμερα, και όχι αύριο, πρέπει να προχωρήσουμε. Χρειάζεται τόλμη. Χρειάζεται υπευθυνότητα. Υπάρχει το θέμα της αξιοπιστίας. Υπάρχει το θέμα των ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων, και όχι των ψευτομεταρρυθμίσεων που κάθε μέρα ακούμε. Οφείλει ο κ. Καραμανλής, και η κυβέρνησή του, να λάβει θέση σε αυτό, να αναλάβει τις ευθύνες του τώρα.

Σας ευχαριστώ και είμαστε στη διάθεσή σας.

Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ: Κύριε Παπαϊωάννου, λέτε ότι το ΠΑΣΟΚ θα καταργήσει την αντιδημοκρατική ρύθμιση του 42% στις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και παράλληλα λέτε ότι όποιο κόμμα περνάει το 40% στον εκλογικό νόμο θα σχηματίζει αυτοδύναμη κυβέρνηση. Θα μας βοηθήσετε να καταλάβουμε αυτή τη δισυπόστατη λογική; Γιατί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση το 42% είναι αντιδημοκρατικό και το πλέον του 40% είναι δημοκρατικό για σχηματισμό κυβέρνησης; Αυτό είναι το ένα.

Και το δεύτερο. Όλοι οι συνταγματολόγοι λένε ότι με αυτό τον εκλογικό νόμο που προτείνετε, χρειάζεται και γενναία διοικητική αλλαγή της χώρας. Πιστεύετε ότι αποκρυσταλλώνεται αυτή η διοικητική αλλαγή στο νόμο σας;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Όσον αφορά σε αυτά τα ζητήματα, είναι άλλο το ένα, άλλο το άλλο. Δηλαδή, απ' τη μια μεριά, έχουμε εκλογή κυβέρνησης και η χώρα πρέπει να έχει σταθερότητα. Πώς θα κυβερνηθεί ο τόπος; Δεν υπάρχει απάντηση σε αυτό το ζήτημα, ιδιαίτερα όταν σήμερα αυτή είναι η πολιτική μας κουλτούρα, που αποτυπώνεται από δηλώσεις ηγετών μικρότερων κομμάτων, οι οποίοι λένε, δεν συνεργαζόμαστε με κανένα κόμμα.

Στη Γερμανία, είναι τελείως διαφορετικά τα πράγματα. Υπάρχει τελείως άλλη αντίληψη. Αρα, το κρίσιμο ερώτημα είναι πώς θα κυβερνηθεί ο τόπος. Απ' την άλλη μεριά, εμείς απαντάμε διαχρονικά στο αίτημα για αναλογικό εκλογικό σύστημα. Πρέπει να ξέρετε ότι το 87% της αναλογικότητας είναι ο πλέον αναλογικός νόμος που γνώρισε ποτέ το νεοελληνικό κράτος, δηλαδή, είναι πιο αναλογικός και απ' την αναλογική του Παπαναστασίου του 1925, για να ξέρουμε για τι συζητάμε αυτή τη στιγμή.

Και απ' την άλλη μεριά, λέμε, με ένα αξιόλογο ποσοστό, να μπορεί να γίνει αυτοδύναμη κυβέρνηση στη χώρα. Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, δεν είναι το ίδιο πράγμα. Δεν έχουμε πολιτικά κόμματα. Έχουμε κοινωνικές δυνάμεις. Και υπάρχει πλειοψηφία σε σχέση με το πώς θα βγει κάποιος δήμαρχος. Υπάρχει η λογική των δύο γύρων. Εδώ, δεν μπορούμε να πάμε σε λογική δύο γύρων. Τι θα κάνουμε εδώ, δηλαδή; Πώς θα βγάλουμε κυβέρνηση; Θα βγάλουμε μερικούς βουλευτές στην αρχή και, μετά, θα πάμε σε δεύτερο γύρο; Κατά συνέπεια, νομίζω ότι συγκρίνετε ανόμοια πράγματα.

Το δεύτερο σημείο, το οποίο θίξατε, ποιο είναι, διατυπώστε το ερώτημά σας ακριβώς.

Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ: Ότι οι περισσότεροι αν όχι όλοι οι συνταγματολόγοι, λένε ότι χρειάζεται διοικητική αλλαγή γενναία στη χώρα για να εφαρμοστεί ο νόμος.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Να σας θυμίσω πάλι εδώ, εγώ θα συνδέω πάντοτε το ΠΑΣΟΚ με το καλό παρελθόν του, ότι οι σημερινές περιφέρειες είναι έργο του ΠΑΣΟΚ, που καταψήφισε η Νέα Δημοκρατία. Εμείς, μετά από μία διαδρομή, πιστεύουμε ότι πρέπει να πάμε σε μικρότερο αριθμό. Είναι ευχής έργον ότι αυτή τη θέση την έχει και η Νέα Δημοκρατία στην πρότασή της.

Ιδού. Ας πάμε να περιορίσουμε τις περιφέρειες. Σε κάθε περίπτωση, δεν θα είναι οι περιφέρειες το μέγεθος που θα μας εμποδίσει να προχωρήσουμε. Απλά και μόνο πιστεύουμε ότι το σύστημα λειτουργεί πιο αποτελεσματικά με μικρότερες περιφέρειες και αυτό βέβαια είναι θέμα ισχυρής πολιτικής βούλησης και εμείς έχουμε την ισχυρή πολιτική βούληση και είμαστε έτοιμοι, παράλληλα με τον εκλογικό νόμο, και αυτό να το κάνουμε νόμο του κράτους την επόμενη μέρα.

Γ. ΠΙΤΤΑΡΑΣ: Να ρωτήσω τον συνονόμάτ μου. Άκουσα τον κ. Παπαϊωάννου να αναφέρεται στην υπόθεση της άρνησης του κ. Καραμανλή να πάει στη Μορφωτικών Υποθέσεων. Θέλω να σας πω ότι πριν από λίγο βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας αντέτειναν σε αυτό το αίτημα το δικό σας να πάνε όλοι οι Υπουργοί Πολιτισμού της Νέας Δημοκρατίας στη Μορφωτικών Υποθέσεων, να έρθουν και οι δικοί σας, όσοι διετέλεσαν δηλαδή προφανώς από το 1996 και έπειτα. Σε αυτό το αίτημα εσείς τι απαντάτε;

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που έχουν χρηματίσει πρώην υπουργοί Πολιτισμού, βρίσκονται και συμμετέχουν διαρκώς σε όλες τις συνεδριάσεις των αρμόδιων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών. Και προφανώς, χωρίς καμία απολύτως δυσκολία, δεν θα αρνούνταν να συμμετάσχουν και σε μια τέτοια πρόσκληση στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων ή οπουδήποτε αλλού.

Προφανώς, όμως, η θέση αυτή των βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, εννοείται ότι προϋποθέτει από πλευράς τους την αποδοχή του δικού μας αιτήματος και, άρα, αποδέχονται και εκείνοι την συμμετοχή, στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, όλων των υπουργών Πολιτισμού, συμπεριλαμβανομένου και του κ. Καραμανλή.

Άρα, η είδηση είναι ότι οι βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας θέλουν στην πραγματικότητα, και σε τελική ανάλυση ζητούν και οι ίδιοι, την πρόσκληση του κ. Καραμανλή στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων.

Λ. ΚΑΛΑΡΙΤΗΣ: Κύριε Παπαϊωάννου, λέτε ότι με την δική σας πρόταση ενισχύεται η ανεξαρτησία των βουλευτών. Θέλω να ρωτήσω το εξής, από τη στιγμή που ο Πρόεδρος του Κόμματος θα έχει την ευχέρεια να καταρτίσει μία λίστα τουλάχιστον 100 βουλευτών, δηλαδή δυνάμει το 1/3 της Κοινοβουλευτικής Σύθεσης της συνολικής, πώς θα ενισχυθεί η ανεξαρτησία από τη στιγμή που στην ουσία θα είναι όμηροι και θα πρέπει να προσέχουν την συμπεριφορά τους για το ενδεχόμενο να μην συμπεριληφθούν;

Και δεύτερον, πώς ενισχύεται η δημοκρατική εκπροσώπηση γενικώς από τη στιγμή που αρκετοί βουλευτές δεν θα είναι άμεσοι εκπρόσωποι του λαού, αλλά διορισμένοι από τον Πρόεδρο του Κόμματος;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Δεν υπάρχει διορισμός. Μην ξεχνάτε ότι αυτό το θέμα είχε λυθεί και όταν εμείς είχαμε τότε εισηγηθεί και φέρνανε τη λίστα για την εκλογή του συνόλου των βουλευτών σε όλη την Επικράτεια. Και αυτό κρίθηκε και συνταγματικά, γιατί έγιναν ενστάσεις, αλλά έχει κριθεί σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Λ. ΚΑΛΑΡΙΤΗΣ: Θα είναι δημοκρατικό, αυτό λέω, ότι ενισχύει τη δημοκρατική εκπροσώπηση;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Θα σας απαντήσω. Κατ' αρχήν, θέλω να πω, ότι στο επίπεδο του Συνταγματικού Δικαίου και στο επίπεδο της λειτουργίας, μην ξεχνάτε τι συμβαίνει σε πάρα πολλές χώρες της Ευρώπης, δεν υπάρχει τέτοιο ζήτημα.

Γιατί; Γιατί ο λαός επιλέγει κατ' αρχήν κόμματα και στα πλαίσια των κομμάτων επιλέγει και τους υποψήφιους βουλευτές. Αν αυτή τη στιγμή πούμε, ότι περιορίζεται το δημοκρατικό δικαίωμα των πολιτών, από την άλλη μεριά, ενισχύονται οι συλλογικές και δημοκρατικές διαδικασίες σε όλα τα κόμματα, που σημαίνει αναβάθμιση του πολιτικού συστήματος.

Δηλαδή, εμείς - και γίνεται μια δουλειά και τώρα, δεν μπορώ να προκαταλάβω αποφάσεις του Συνεδρίου - σας θυμίζω ότι είμαστε το μόνο κόμμα, που καθιέρωσε και προκριματικές εκλογές όσον αφορά στην στήριξη υποψηφίων δημάρχων, νομαρχών κλπ.

Μπορεί το σύστημα να μην λειτούργησε σωστά και αποτελεσματικά, αλλά αυτό δεν θα μας εμποδίσει να βρούμε τις ασφαλιστικές δικλείδες, ώστε να λειτουργήσει το σύστημα.

Κατά συνέπεια, εμείς λέμε αυτή την ώρα, πάμε να γίνουν εσωκομματικές προκριματικές εκλογές για την υπόδειξη των υποψηφίων. Και σε κάθε περίπτωση, τονίζεται και στο κείμενο που σας έχουμε μοιράσει, οι αποφάσεις είναι αποφάσεις συλλογικών οργάνων. Κατά συνέπεια, ας μην πηγαίνουμε τώρα σε δίκην προθέσεων, τι πάμε να κάνουμε κλπ.

Εδώ, λοιπόν, υπάρχει ένα ζήτημα μεγάλο αυτή τη στιγμή, θα στηρίξουμε τη δημοκρατική λειτουργία των κομμάτων; Θα κάνουμε τα πολιτικά κόμματα πραγματικούς φορείς του πολιτικού συστήματος, όπως προβλέπει και το Σύνταγμά μας; Το Σύνταγμα, πρέπει να ξέρετε, ότι καθιερώνει, όχι γενικά Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, Κομματική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

Αρα, όλη αυτή η προσπάθεια συνδέεται και με την αναβάθμιση της λειτουργίας των πολιτικών κομμάτων και όσον μας αφορά, αυτό εμείς θα το κάνουμε.

Λ. ΚΑΛΑΡΙΤΗΣ: Αν μου επιτρέπετε, δεν θέλω απάντηση, αλλά να συμπληρώσω. Μεταφέρετε όμως τη δημοκρατική διαδικασία από το σύνολο του λαού στους κομματικούς μηχανισμούς.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Αυτή είναι μία προσέγγιση όλων όσοι είναι απέναντι από τη λειτουργία των κομμάτων, σε σχέση με κάποια ζητήματα. Κανένα σύστημα δεν είναι τέλει, θα σας πω μόνο το εξής, να ξέρετε, τελειώς πρακτικά, ότι 172 διαφορετικές χώρες του κόσμου έχουν 172 διαφορετικά εκλογικά συστήματα.

Τα συστήματα έχουν τα συν και τα πλην. Μετράς τι είναι το καλύτερο και τι έχει ανάγκη κάθε φορά η χώρα σου. Και θα σας θυμίσω και το εξής, ότι στην ελληνική πολιτική πραγματικότητα μέχρι σήμερα έχουμε εκλογές με 15 διαφορετικά εκλογικά συστήματα.

Λοιπόν, δεν μπορώ να σας πω, ότι όλα τα συστήματα ή ότι, αυτό, θα είναι το καλύτερο του κόσμου. Σίγουρα, όμως, είναι ένα άλμα προς τα μπρος, σε σχέση με ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν και, σε κάθε περίπτωση, υπηρετεί το στόχο της ανανέωσης και της ανασύνταξης του πολιτικού συστήματος της χώρας, που είναι ένα από τα κυρίως ζητούμενα.

Β. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Παπαϊωάννου και στις προτάσεις και τώρα στην απάντησή σας στον κ. Καλαρίτη, δεν αναφέρατε τίποτα σχετικά με ένα σενάριο που υπήρχε στο παρελθόν, άλλη η ψήφος για τον βουλευτή, άλλη η ψήφος για το Κόμμα. Αυτό έχει αποκλειστεί; Το ένα.

Και το δεύτερο ερώτημά μου έχει να κάνει με τα όσα είπατε όταν ψέξατε τον κ. Καραμανλή για την απαγόρευση των συνεργασιών και από την άλλη πλευρά όταν ψέξατε τα μικρότερα κόμματα για τη μη διάθεση εκλογικής συνεργασίας. Ποια είναι η θέση σας, θα έχετε κίνητρο για τη συνεργασία σ' αυτό το εκλογικό σύστημα που προτείνετε, δεν θα έχετε, θέλετε μόνο να διασφαλιστεί η διακυβέρνηση της χώρας με το 40% και τίποτα παραπέρα;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Θα ξεκινήσω με το πρώτο. Στο πρώτο σας ερώτημα, και εμείς είχαμε μια πολύ μεγάλη συζήτηση και χθες στη Συντονιστική Γραμματεία και στην Επιτροπή, αν θα έπρεπε να υιοθετήσουμε τη δυνατότητα, ο πολίτης να μπορεί να επιλέγει υποψήφιο άλλου κόμματος. Το έχουμε αφήσει ανοιχτό για διάλογο, δεν το κλείσαμε. Και όπως ξέρετε, η πρότασή μας είναι ανοιχτή για διάλογο.

Προτείναμε, όμως, ότι έπρεπε να έρθουμε με μία πρόταση. Αυτό, πρέπει να ξέρετε, έχει και τα συν και τα πλην. Από τη μια μεριά, δίνει τη δυνατότητα στα κόμματα, να επιλέγουν τους

καλύτερους και να τύχουν αποδοχής και από τα άλλα κόμματα. Είναι φανερό ότι η ψήφος αυτή δεν προσμετράται στην εκλογική δύναμη του κόμματος, αλλά μόνον όσον αφορά στην επιλογή του υποψήφιου βουλευτή, ώστε να μην γίνει καμία παρανόηση εδώ. Από την άλλη μεριά, όμως, μπορεί να συντελέσει σε ένα μεγάλο βαθμό στην αποϊδεολογικοποίηση της ψήφου.

Κατά συνέπεια, είναι ένα θέμα που εστιάζεται διαφορετικά. Σας είπα, άλλοι το υποστηρίζουν, άλλοι δεν το υποστηρίζουμε, βάζω και τον εαυτό μου μέσα, σε σχέση με το πώς είναι όλα αυτά τα πράγματα. Σε κάθε περίπτωση, είναι ένα από τα ζητήματα, τα οποία θα μουν στον διάλογο. Και αν προκύψει μια διαφορετική προσέγγιση και από άλλα πολιτικά κόμματα και από άλλους συντρόφους και από άλλους βουλευτές, από την κοινωνία αν θέλετε, όταν θα ανοίξει ο διάλογος, είμαστε ανοιχτοί σε αυτό το ζήτημα.

Όσον αφορά στο δεύτερο ζήτημα, το οποίο θέσατε, το ΠΑΣΟΚ εξέφρασε την άποψή του. Κατήργησε την αντισυνταγματική διάταξη του νόμου Μητσοτάκη. Η πρώτη κίνηση που κάναμε με τον εκλογικό νόμο, το λεγόμενο εκλογικό νόμο Σκανδαλίδη, είναι ότι καταργήσαμε τη σχετική διάταξη, γιατί εμείς πιστεύουμε στις προγραμματικές συγκλίσεις, οι οποίες πρέπει να τίθενται εκ των προτέρων υπόψη του λαού, ώστε να μην πηγαίνουμε σε ανίερές συμμαχικές κυβερνήσεις μετά, ή σε κυβερνήσεις συναλλαγής, πόσα Υπουργεία θα πάρουν ή τι θα κάνουν, δηλαδή, θέλαμε να συστοιχίζεται η πολιτική ζωή του τόπου πάνω σε αξίες, σε αρχές και σε προγράμματα.

Και ενώ εμείς, αυτή τη στιγμή, αυτό το έχουμε κάνει κυρίαρχο ζήτημα προς τα έξω και, το ΠΑΣΟΚ, αύριο θα το αναδείξει στη Βουλή, αλλά και από την πρώτη μέρα, το έκανε και το ανέδειξε ως σημαντικό ζήτημα, εγώ ειλικρινά, ενοχλούμαι που τα μικρότερα κόμματα το περνάνε έτσι, το βάζουν στην άκρη. Δεν είναι αυτό μείζον ζήτημα λειτουργίας της δημοκρατίας;

Αυτό αναμφίβολα, σε ένα βαθμό, λέει και τις δικές μας προθέσεις και τις δικές μας εκτιμήσεις. Αλλά όταν, από την άλλη μεριά, βγαίνουν, όπως είπα, αρχηγοί, Πρόεδροι άλλων κομμάτων και λένε, απορρίπτουμε κάθε συνεργασία, δεν μπορεί να είναι το ΠΑΣΟΚ, το οποίο κάθε φορά θα μπαίνει μπροστά σ' αυτή την υπόθεση.

Σε τελευταία ανάλυση, ο δικός μας μεγάλος στόχος είναι να έχουμε ισχυρή πλειοψηφία στη Βουλή, ισχυρή πλειοψηφία πάνω απ' όλα στον λαό και, μετά, είμαστε ανοικτοί, εκεί όπου υπάρχουν συγκλίσεις, για κάθε μορφής συνεργασία.

ΑΛΦ. ΒΙΤΑΛΗΣ: Ήθελα να ρωτήσω κάποια θέματα, κυρίως προς διευκρίνιση είναι και τεχνικά. Μιλάτε για μονοεδρικές και πολυεδρικές.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Ναι.

ΑΛΦ. ΒΙΤΑΛΗΣ: Θα ήθελα να ξέρω μέχρι ποιο είναι το όριο των εδρών στις πολυεδρικές; Θα έχουμε διεδρικές, τριεδρικές, θα έχουμε παραπάνω, πενταεδρικές; Αν έχετε σκεφτεί αυτό το πράγμα, μέχρι ποιο θα είναι το όριο;

Δεύτερον, αν στον εκλογικό νόμο που προτείνετε, επειδή δεν είναι απλή αναλογική, είναι ένα αναλογικό σύστημα, δεν είναι απλή αναλογική, αν θα προβλεφθεί και bonus;

Τρίτο και τελευταίο, κλείνω, είναι το εξής. Μιλήσατε και για την ψήφο των απόδημων. Ένα από τα σημεία στα οποία δεχτήκατε κριτική, έστω και εμμέσως τουλάχιστον από την Κυβέρνηση είναι, ότι δεν θέτετε μέσα βουλευτές Επικρατείας και άρα υπάρχει θέμα αντισυνταγματικότητας. Εάν δηλαδή υπάρχουν βουλευτές Επικρατείας και αν σ' αυτούς τους βουλευτές Επικρατείας εντάσσονται και οι έδρες των απόδημων;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Κατ' αρχήν, στο πρώτο. Ο πρώτος βαθμός, να το πω έτσι, η πρώτη κατηγορία, είναι μονοεδρικές. Πολυεδρικές θα είναι στις περιφέρειες. Πόσοι θα είναι στις περιφέρειες, εξαρτάται από το μέγεθος της περιφέρειας. Δηλαδή, η Περιφέρεια Αττικής, γιατί είναι το πληθυσμιακό στοιχείο, προφανώς θα έχει περισσότερους, θα βγάζει περισσότερους, θα βάλεις π.χ. την περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας και Θράκης, αν το δεχτώ μέχρι σήμερα, ή της Κρήτης, αύριο το πρωί, γιατί το πληθυσμιακό μέγεθος μας δεσμεύει και από το Σύνταγμα.

Άρα, το πόσο θα είναι η κάθε μία, είναι ένα θέμα που θα βγει με τα κριτήρια που έχουν τεθεί, από την τεχνική ανάλυση των στοιχείων. Δεν μπορώ αυτή τη στιγμή να ξέρω ποια θα είναι η μία και ποια θα είναι η άλλη, γιατί μπορεί να μην ξέρει κανένας μας.

Το δεύτερο εάν θα είναι μπόνους ή αν θα είναι αποτέλεσμα κάποιας μεθόδου κατανομής - το σύστημα «D'HONT» ή οτιδήποτε άλλο - πάλι δεν θα σας απαντήσω σήμερα, γιατί κι αυτό μας προβληματίζει. Όμως σας απαντάω στο μείζον πολιτικό ζήτημα σήμερα, ότι διατηρούμε τη σημερινή αναλογικότητα, την οποία η Νέα Δημοκρατία με το νόμο την μειώνει. Και αυτό δεν έχει γίνει κατανοητό και δεν έχει αναλυθεί περισσότερο.

Εμείς δηλαδή σήμερα κρατάμε το 87%. Από εκεί και πέρα, αν θα λειτουργήσει, όπως λειτουργούσε παλιότερα με τη μορφή πριμοδότησης ή οτιδήποτε άλλο, δεν θα σας απαντήσω σήμερα και ούτε έχουμε μπει σ' αυτή τη λεπτομέρεια. Είναι λεπτομέρεια.

Το σίγουρο όμως είναι, ότι το εθνικό ποσοστό θα προσδιορίζει τον αριθμό των εδρών που θα παίρνει το κάθε κόμμα. Και είναι φανερό ότι τα μικρά κόμματα θα παίρνουν τις περισσότερες έδρες στις λίστες, στις Περιφέρειες. Δηλαδή είναι αυτονόητο αυτό μέσα από τη λειτουργία του νέου συστήματος.

Και το τρίτο σημείο, όσον αφορά στο θέμα των βουλευτών Επικρατείας, εμείς έχουμε πει, ότι ο θεσμός του βουλευτή Επικρατείας δεν χρειάζεται, αυτή είναι η θέση μας. Το Σύνταγμα, το οποίο έχω και μπροστά μου, χρησιμοποιεί τη λέξη «μπορεί» να υπάρχουν μέχρι 12 ή μέχρι 15 για την ακρίβεια.

Ποιο είναι το θέμα αυτή τη στιγμή, το κρίσιμο θέμα; Εμείς υποστηρίζουμε ότι δεν χρειάζεται, αλλά αν χρειαστεί, η Επικράτεια θα είναι μία ξεχωριστή Περιφέρεια, δηλαδή ανάμεσα στις

περιφέρειες, προσθέτεις άλλη μία. Αλλά σας είπα ποια είναι η πραγματική μας βούληση και θέληση. Κι αυτό θα μπει στο τραπέζι, να δούμε τι λένε και τα άλλα κόμματα σε σχέση μ' αυτό. Σε κάθε περίπτωση, η συνταγματική ρύθμιση μας επιτρέπει να μην υπάρχουν βουλευτές Επικρατείας.

Το άλλο ζήτημα το οποίο θέσατε, εμείς ξεκινάμε με το εξής και εδώ είναι η θεμελιακή διαφορά μας από τη Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία λέει, οι απόδημοι να μπουν στον εκλογικό αγώνα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, του κάθε Νομού, προσέξτε.

Αυτό δεν μπορεί να γίνει και δεν μπορεί να ψηφίσει και κανένας. Οι απόδημοι, μέσα από τις αρμόδιες οργανώσεις τους, λένε, όχι κύριοι, να εκπροσωπηθούμε. Δύο λύσεις υπάρχουν, να εκπροσωπηθούν αυτή τη στιγμή: ή θα πεις –και αυτήν έχουμε υιοθετήσει εμείς κατ' αρχήν- ότι κάνω την Αυστραλία μια ξεχωριστή περιφέρεια, κάνω την Ευρώπη μια ξεχωριστή περιφέρεια και οι ίδιοι να βγάλουν τους δικούς τους εκπροσώπους ή μπορείς να πεις αυτό που είπατε, που είναι μια άλλη πρόταση, θα την κουβεντιάσουμε και με τα άλλα κόμματα, ότι αυτοί εκπροσωπούνται στο επίπεδο, μέσα από διαδικασίες που θα βάλουμε βέβαια, του ψηφοδελτίου Επικρατείας.

Αλλά αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης και στα πλαίσια της διακομματικής επαφής που έγινε με τον κ. Παυλόπουλο την προηγούμενη φορά, του πώς μπορεί να οριστικοποιηθεί το τελικό σχήμα σε σχέση με την ψήφο των μεταναστών. Σε κάθε περίπτωση, δεν αποδεχόμαστε την πρώτη πρόταση. Για τις άλλες δύο, εμείς προτείνουμε συγκεκριμένα περιφέρειες, αλλά και αν μας πάνε σε κάποια άλλη, θα είμαστε ανοιχτοί για διάλογο.

Απλά και μόνο θέλω να σας τονίσω εδώ, σε σχέση με την αναλογικότητα, γιατί ήταν το πρώτο ερώτημα που μπήκε ότι, ενώ τώρα, για να κάνει κάποιος αυτοδύναμη κυβέρνηση, πρέπει να έχει ένα ποσοστό πάνω από 40% - 41% κλπ., με την πρόταση του κ. Καραμανλή, γιατί δεν είναι του κ. Παυλόπουλου, του κ. Καραμανλή είναι προφανώς, μπορεί να κάνει αυτοδύναμη κυβέρνηση κανείς και με 37,5%.

A. ΒΙΤΑΛΗΣ : Με 38%.

M. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Ακούστε που σας λέω, και με 37,5%, σε σχέση με τα αδιάθετα υπόλοιπα. Εμείς δεν φοβόμαστε τίποτα. Δε θέλω να μπει σε αυτή τη βάση η κουβέντα. Το ζήτημα είναι, θα τολμήσουμε να ανατρέψουμε αυτό που υπάρχει σήμερα, ναι ή όχι; Θα τολμήσουμε να πάμε τα πράγματα μπροστά και τη χώρα μπροστά; Αυτό είναι το μεγάλο ζήτημα.

B. ΜΟΥΡΤΗΣ: Οι απαντήσεις επί του εκλογικού νόμου μάλλον δόθηκαν λίγο ή πολύ, αλλά θέλω να ρωτήσω κάτι άλλο. Επειδή αναφέρθηκε το θέμα της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων.

Μετά την τοποθέτηση τη συγκεκριμένη από την πλευρά της Κυβέρνησης έστω και αν δε βγήκε με επίσημη ανακοίνωση ξέρετε ποια είναι ότι δεν προτίθεται ο Πρωθυπουργός να προσέλθει και μετά και την άρνηση του ΛΑΟΣ να συμφωνήσει με την πρότασή σας θα επιμείνετε στο θέμα να φέρετε την πρότασή σας στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων;

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Εμείς, βεβαίως και θα επιμείνουμε και δεν υπάρχει καμία απολύτως περίπτωση να ανακαλέσουμε την αίτηση που έχουμε υποβάλει, από τη μία. Από την άλλη, από τη στιγμή που 22 βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας υπέγραψαν σχετικό κείμενο, σχετική πρόσκληση και αναφέρονται σε όλους τους υπουργούς Πολιτισμού από το '96 και μετά, προφανώς, μέσα σε αυτούς, περιλαμβάνεται και ο κ. Καραμανλής και δεν μπορούν να ξεφύγουν.

Και σε καμία απολύτως περίπτωση, δεν θα ήθελα να πιστέψω ότι υπάρχουν βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας που, όταν ο ελληνικός λαός συγκλονίζεται από το σκάνδαλο Ζαχόπουλου, που ξέρουμε ότι είναι ένα σκάνδαλο που αφορά προσωπικά στον πρωθυπουργό, με την έννοια ότι ήταν προσωπικός του φίλος και με προσωπική απόφαση Καραμανλή εγκαταστάθηκε ως τέτοιος, και με τις υπέρ αρμοδιότητες που εγκαταστάθηκε μέσα στο Υπουργείο Πολιτισμού, δεν θέλουμε να πιστέψουμε, σε καμία απολύτως περίπτωση, ότι υπάρχουν βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίοι θα πουν να έρθουν πρώην υπουργοί, οι οποίοι καμία σχέση δεν είχαν με την υπόθεση Ζαχόπουλου, στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων και να μην έρθει ο κατεξοχήν, ο πιο κρίσιμος γι' αυτή την υπόθεση υπουργός Πολιτισμού, που είναι ο κ. Καραμανλής.

Β. ΜΟΥΡΤΗΣ: Το ΛΑΟΣ;

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σε ό,τι αφορά τον ΛΑΟΣ, ο καθένας κρίνεται και από αυτά που κάνει και από αυτά που δεν κάνει.

Β. ΣΚΟΥΡΗΣ: Δυο ερωτήσεις. Η πρώτη ήθελα να ρωτήσω πώς σχολιάζετε την απόφαση του κ. Καραμανλή να προτείνει Προ Ημερησίας Διατάξεως Συζήτηση στη Βουλή για το ασφαλιστικό. Καθώς πολλοί λένε ότι γίνεται ως αντιπερισπασμός στο σκάνδαλο Ζαχόπουλου.

Και η δεύτερη ένα σχόλιο για την απάντηση του κ. Αλαβάνου στα όσα είπε ο κ. Παπανδρέου στην ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ.

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Θα δώσω εγώ κάποιες απαντήσεις και ίσως και ο Γραμματέας να κάνει κάποια σχόλια, που θα θεωρήσει απαραίτητα. Καταρχήν, ο ελληνικός λαός, εδώ και εβδομάδες, περιμένει τον πρωθυπουργό της χώρας και πρώην υπουργό Πολιτισμού, να μιλήσει για μια υπόθεση που έχει συγκλονίσει το σύνολο των Ελλήνων πολιτών.

Ο κ. Καραμανλής, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι, επιλέγει την πρόταση αυτή, ως μια προσπάθεια για να ξεφύγει από αυτήν την απόλυτα κρίσιμη, θεσμική και πολιτική του υποχρέωση.

Το αποτέλεσμα, ποιο θα είναι; Το αποτέλεσμα θα είναι ότι και δεν θα μπορέσει να αλλάξει την ατζέντα, και δεν θα μπορέσει να πετύχει στον αντιπερισπασμό που επιχειρεί, και όταν έρθει η ώρα για να συζητήσουμε την πολιτική της Νέας Δημοκρατίας και της κυβέρνησής του στο ασφαλιστικό μέσα στη Βουλή, για μια ακόμα φορά, θα αποδειχθεί ότι αυτή, και ανύπαρκτη είναι μέχρι στιγμής, αλλά και όταν αποκαλυφθεί στο κρυφό της σκέλος, θα είναι μια καταστροφική πολιτική, για τα ώριμα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών, τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών.

Τώρα, όσον αφορά στην υπόθεση με τον κ. Αλαβάνο, νομίζω ότι το έχουμε πει κατ' επανάληψη. Το ΠΑΣΟΚ είναι αντιμέτωπο με μία άδικη και τελείως αδικαιολόγητη πολιτική επίθεση, το τελευταίο διάστημα. Και από τα κόμματα της άλλης Αριστεράς, τα οποία επιχειρούν, ακόμα και όταν δεν υπάρχει περιεχόμενο και ευκαιρία και δυνατότητα σε αυτά, να εξομοιώσουν τη Νέα Δημοκρατία με το ΠΑΣΟΚ. Τη Δεξιά με το ΠΑΣΟΚ.

Αυτό για μας είναι απαράδεκτο και, ουσιαστικά, υπηρετεί έναν και μόνον σκοπό. Και ο σκοπός δεν είναι άλλος από την παραμονή του κ. Καραμανλή και της κυβέρνησής του στο επίπεδο που βρίσκεται σήμερα, δηλαδή, στο να διατηρήσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στη χώρα μας.

Είναι ένα παιχνίδι, που γίνεται σε βάρος του ΠΑΣΟΚ εδώ και καιρό και το οποίο δεν θα αφήσουμε να εξελιχθεί άλλο. Και με αυτή την έννοια υπήρξαν και οι τοποθετήσεις του Προέδρου μας, και στην πρόσφατη συνέντευξη, στην οποία αναφερθήκατε, στην ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ και, βεβαίως, όλα αυτά, σε καμία περίπτωση, δεν μας οδηγούν στο να αλλάξουμε μια βασική γραμμή πλεύσης, που έχουμε εδώ και καιρό ως Κίνημα αποφασίζει, δηλαδή, στην ανάγκη διαλόγου και συνάντησης του ΠΑΣΟΚ με όλες εκείνες τις δυνάμεις της Αριστεράς. Συνάντησης, σε θέματα στα οποία πραγματικά συμφωνούμε και για τα οποία πρέπει να υπάρξουν κοινές πολιτικές προς το συμφέρον του ελληνικού λαού.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Να προσθέσω κάτι Γιάννη, στα όσα πολύ σωστά είπες. Το ασφαλιστικό είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση, για να την χρησιμοποιεί ο πρωθυπουργός, προκειμένου να αλλάξει την ατζέντα, από την ζοφερή, την οδυνηρή για την κυβέρνηση πραγματικότητα, την οποία παρακολουθούμε όλοι τις τελευταίες μέρες.

Δεύτερον, εμείς θα προσέλθουμε προφανώς στην συζήτηση στη Βουλή και θα προσέλθουμε, όπως και την προηγούμενη φορά που έγινε ανάλογη συζήτηση, με τις προτάσεις μας. Αναμένουμε τις προτάσεις της κυβέρνησης.

Τέσσερα χρόνια ο κ. Καραμανλής, αντί να παρουσιάζει την πρόταση της κυβέρνησης, αλλάζει υπουργούς Απασχόλησης. Είμαστε στον τέταρτο υπουργό, σας θυμίζω. Και η πρόταση, κάθε φορά, διαμορφώνεται ανάλογα με τον υπουργό και τους λόγους για τους οποίους απομακρύνθηκε.

Αν δεν είχαμε την ιστορία της φιλοξενίας των Ινδών και του αναψυκτηρίου, θα συζητούσαμε τις υποτιθέμενες προτάσεις Μαγγίνα. Ας ξεκαθαρίσει η κυβέρνηση, ας φέρει επιτέλους την πρότασή της, ας τοποθετηθεί με σοβαρότητα απέναντι σε ένα πραγματικά σοβαρό θέμα.

Μια τελευταία φράση. Σε ό,τι αφορά το ασφαλιστικό, το μόνο μετρήσιμο αποτέλεσμα από την πλευρά της κυβέρνησης, είναι τα ποσά που χάθηκαν με τα δομημένα ομόλογα στη λεηλασία των Ταμείων και των χρημάτων των εργαζομένων.

Γ. ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ: Θα ήθελα να κάνω την εξής ερώτηση επιτρέψτε μου. Στην πρόταση για το εκλογικό σύστημα υπάρχουν όπως είπε ο κ. Παπαϊωάννου το κομμάτι της συνεργασίας των κομμάτων της προεκλογικής συνεργασίας που αφορά και έναν πολιτικό στόχο κατά την άποψή μου εγώ τουλάχιστον έτσι το αντιλαμβάνομαι, αλλά από τις απαντήσεις που δώσατε για τη στάση της αριστεράς προκύπτει το ερώτημα σε ποια κόμματα προτείνετε προεκλογική συνεργασία; Σε αυτά που παίζουν το παιχνίδι για να παραμείνει ο κ. Καραμανλής στην εξουσία; Δηλαδή υπάρχει πεδίο συζήτησης τελικά ή δεν υπάρχει και όλα γίνονται στο πεδίο του τυπικού;

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κατά τη γνώμη μας, υπάρχει κ. Καμπουράκη, αρκεί να επικρατήσουν αυτές οι πολιτικές που πρέπει να επικρατήσουν, για να έχουμε τέτοιου τύπου εξελίξεις προσέγγισης και διαλόγου.

Και αυτό στο οποίο εμείς αντιδρούμε, αυτή τη στιγμή, είναι μία πολιτική τακτική, που θέλουμε να πιστεύουμε ότι έχει προσωρινή διάρκεια ζωής και πολύ σύντομα θα εγκαταλειφθεί από τα υπόλοιπα κόμματα της Αριστεράς.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Εγώ θα προσθέσω μια φράση. Και αρκεί να ξέρουμε κάθε φορά, ποιος είναι ο αντίπαλος.

ΑΓΓ. ΜΟΣΧΟΒΑΣ: Απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι το ΠΑΣΟΚ εξακολουθεί να κυριαρχείται από τη λογική «πας μη μεθ' ημών καθ' ημών». Και το λέω αυτό διότι στα θέματα της αριστεράς απευθύνετε πρόταση συνεργασίας μέσω της πρότασης του εκλογικού νόμου, αλλά από την άλλη τα κατηγορείτε για την τακτική που ασκούν, που εκείνα θεωρούν σκόπιμο να ασκήσουν.

Αναρωτιέμαι το ΠΑΣΟΚ δεν έχει κάνει την αυτοκριτική του για όλα αυτά τα χρόνια που προσερχόταν σε αυτό τον «υποτιθέμενο», εντός εισαγωγικών, διάλογο με τα κόμματα της αριστεράς από θέση ισχύος πράγμα για το οποίο έχει κατηγορηθεί.

Και το δεύτερο είναι η απάντηση που έδωσαν στο συνάδελφό μου κατά τη γνώμη μου πριν που υπέβαλε το ερώτημα για το τι προτείνετε, τι δόλωμα να το πω έτσι απλά δίνετε στα κόμματα της αριστεράς για να προσέλθουν. Τι είναι αυτό που δίνετε; Την απλή αναλογική που ζητούν δεν τη δίνετε.

Επιτίθεστε λέγοντας ότι έχουν μια διαφορετική άποψη και στάση. Τι σας κάνει να πιστεύετε ότι τα κόμματα της αριστεράς είναι υποχρεωμένα να προσέλθουν σε αυτή τη λογική που εσείς υπαγορεύετε.

Και το δεύτερο ήθελα μια διευκρίνιση, αν είναι εύκολο όσο πιο επιγραμματικά γίνεται γι' αυτό που πέρασε λίγο αβασάνιστα δηλαδή τις προτάσεις του ΠΑΣΟΚ για τα μέσα ενημέρωσης. Τι προτίθεται να κάνει το ΠΑΣΟΚ για την αλλαγή του πολιτικού συστήματος στο πλαίσιο αυτής της πρότασης που κατατέθηκε. Ευχαριστώ.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Για να μην υπάρχουν παρανοήσεις. Εμείς, προτείνουμε μέτρα για την πολιτική αυτονομία, για τη λειτουργία της δημοκρατίας, για το πώς θα πάει η χώρα μπροστά. Δεν κάνουμε συναλλαγές. Ούτε προφανώς ρίχνουμε δολώματα. Θεωρώ αδόκιμη την προσέγγισή σας σε αυτή την κατεύθυνση.

Από την άλλη μεριά, το ΠΑΣΟΚ, διαχρονικά, τι εννοείτε «ήταν μια μεγάλη δύναμη». Ο λαός το έχει κάνει μεγάλη δύναμη και είχαμε συνεργασίες και με το ΚΚΕ παλαιότερα, σας θυμίζω, στον χώρο της Αυτοδιοίκησης, και στο Συνδικαλισμό κλπ. Αυτή τη στιγμή, είμαστε μπροστά σε δεδομένα και σε γεγονότα και τα γεγονότα σχολιάζουμε. Οι προθέσεις είναι δεδομένες. Και το πλαίσιο των συνεργασιών μας, πάλι δεδομένο.

Αλλά δεν μπορούμε, αυτή τη στιγμή, σε κάθε ευκαιρία –και εδώ ο κόσμος καίγεται, εδώ υπάρχουν γεγονότα που, σε μία άλλη χώρα, αν υπήρχε στοιχειώδης ευαισθησία, θα είχαμε άλλου είδους συμπεριφορές- να ακούμε από τον Εκπρόσωπο Τύπου του Συνασπισμού αυτά που ακούσαμε. Θα σιωπήσουμε; Δεν κατανοώ την ερώτησή σας, ειλικρινά. Κατά συνέπεια, μένω σε αυτό.

Όσον αφορά στα θέματα που έχουν σχέση με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, θέλω να πω το εξής: έχουμε ήδη καταθέσει προτάσεις. Εμείς θέλουμε τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να λειτουργούν κι αυτά στη λογική της αυτονομίας, των ίδιων πάνω από όλα των Μέσων Ενημέρωσης, με διαφάνεια, με αξιοπιστία.

Βασικός στόχος πλέον των άλλων, είναι να ελέγχουν τις εξουσίες, όχι μόνο την κεντρική εξουσία κι εμάς, τα πολιτικά κόμματα. Δεν πρέπει βέβαια, σε καμία περίπτωση, να υποκαθιστούν με τη λειτουργία τους βασικές δημοκρατικές λειτουργίες. Σε αυτά τα ζητήματα και τις προτάσεις που καταθέσαμε, και περιμέναμε από την κυβέρνηση, εμείς, δείξαμε στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας τεράστια πρόθεση συνεργασίας. Δεν την βρήκαμε.

Αυτή τη στιγμή, επεξεργαζόμαστε και εμείς τις δικές μας θέσεις, αυτές που έχουμε ήδη επεξεργαστεί, τις κάνουμε πιο αναλυτικές. Άλλωστε, η αντιπολίτευσή μας, όπως έχετε καταλάβει, είναι προγραμματική αντιπολίτευση, είναι δημιουργική αντιπολίτευση για τη χώρα και τον λαό. Σε κάθε θέμα θα καταθέτουμε και τις δικές μας προτάσεις, και μόλις είμαστε έτοιμοι –όπως σήμερα- θα παρουσιάζουμε αναλυτικά και τις θέσεις μας.

Γ. ΤΣΑΚΙΡΗΣ: Θα ήθελα να ρωτήσω με αφορμή τη συνέντευξη του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ σήμερα, αν θεωρείτε ότι κάποιοι μέσα στο ΠΑΣΟΚ δεν έχουν νιώσει την ουσία της εντολής που –όπως λέει στη συνέντευξη- πήρε στις πρόσφατες εκλογές και αν θεωρείτε ότι ο Βαγγέλης Βενιζέλος και οι υποστηρικτές του θα βρουν τελικά το κουράγιο να είναι μαζί του.

Αν θεωρείτε με αφορμή τη συνέντευξη του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ ότι είναι κάποιοι που δεν έχουν αντιληφθεί την ουσία του μηνύματος στις εσωκομματικές εκλογές, γιατί είπε ο ίδιος ότι

«όσοι το έχουν αντιληφθεί θα μπορέσουν να βοηθήσουν» κι αν θα βρει ο Βαγγέλης Βενιζέλος και οι υποστηρικτές του το κουράγιο –που λέει- για να δώσουν τη μάχη.

N. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Ισχύουν όσα λέει ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ στη συνέντευξή του.

Γ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ: Λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση που υπάρχει στα Βαλκάνια γενικότερα, έχετε σκεφτεί ενδεχόμενες παρενέργειες της πρότασής σας για την ψήφο των απόδημων Ελλήνων; Δηλαδή να θεωρηθεί μια Περιφέρεια ολόκληρη που να εκλέγει Βουλευτές που εκπροσωπούνται σε άλλο κράτος;

M. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Δεν το κατάλαβα ακριβώς.

Γ. ΜΗΛΙΩΝΗΣ: Έχουμε Έλληνες που ζουν σε μια περιοχή α, ή σε ένα κράτος. Τους θεωρείτε – σύμφωνα με την πρότασή σας- μια εκλογική Περιφέρεια η οποία εκλέγει Βουλευτές που εκπροσωπούνται σε άλλο κράτος.

M. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Όχι, εδώ εκπροσωπούνται στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Η Διασπορά εκπροσωπείται. Δηλαδή, με βάση συγκεκριμένο εκλογικό κατάλογο, που προϋποθέτει εγγραφή στα δημοτολόγια με κριτήρια. Αυτό συμβαίνει σε πολλές χώρες του κόσμου, δεν συμβαίνει μόνο σε εμάς.

Δεν κάνουμε, δηλαδή, εμείς μια μεγάλη καινοτομία αυτή τη στιγμή. Ίσως εμείς έχουμε καθυστερήσει να λύσουμε αυτό το θέμα.

N. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Το έχει κάνει η Ιταλία.

M. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Και όχι μόνον. Και βέβαια, θα ισχύσουν κι εδώ πληθυσμιακά κριτήρια, σε σχέση με την αντιπροσώπευση κλπ.

B. ΣΚΟΥΡΗΣ: Σήμερα το «Έθνος» δημοσιεύσει ολόκληρη την κατάθεση του κ. Ανδριανού για το DVD θα ήθελα να σας ρωτήσω πρώτον αν πιστεύετε ότι είναι η πρώτη φορά που επισήμως φαίνεται ότι ο κ. Ανδριανός κατονομάζει δημοσιογράφο πηγή του για το DVD. Πρώτον αν υπάρχει δημοσιογραφικό απόρρητο κατά τη γνώμη σας, δεύτερον αν εμμένετε ότι πρέπει να υπάρξει δίωξη κατά του κ. Ανδριανού και τρίτον αν κατά τη γνώμη σας έχει ευθύνη ο λειτουργός που δέχτηκε την άποψη περί απορρήτου.

N. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Κύριε Σκουρή, το θέμα του κ. Ανδριανού είναι ένα σοβαρό πολιτικό θέμα. Έχουμε πει, από την πρώτη στιγμή, ότι δεν υπάρχει δημοσιογραφικό απόρρητο. Κανείς, νομίζω, δεν μπορεί να θεωρήσει ότι το Μέγαρο Μαξίμου είναι εφημερίδα ή ραδιοτηλεοπτικό μέσο ενημέρωσης. Εγώ ξέρω ότι είναι το γραφείο του πρωθυπουργού, η έδρα του πρωθυπουργού.

Ο κ. Ανδριανός, είπαμε από την πρώτη στιγμή ότι, ενεπλάκη σε αυτή τη διαδικασία, όχι ως δημοσιογράφος, αλλά ως διευθυντής του γραφείου Τύπου του πρωθυπουργού, με την συγκεκριμένη αυτή ιδιότητα και με αυτή την ιδιότητα εκλήθη από τις δικαστικές Αρχές, στις οποίες δικαστικές Αρχές όφειλε να παρουσιαστεί, υπηρετώντας το καθήκον αληθείας.

Παραμένει ότι πρέπει να κληθεί και να διευκρινίσει και να δώσει πλήρεις απαντήσεις. Γιατί αν όλη αυτή η ιστορία έχει μέσα κι ένα σκέλος εκβιασμού, αν λέω, πρέπει να δούμε ποιος εκβιάζει ποιον. Ποιος εκβιάζεται τελικά; Ή μήπως, με τις ενέργειές τους, ομολογούν ότι μπαίνει ολόκληρη η κυβέρνηση και ο πρωθυπουργός κάτω από έναν εκβιασμό; Αυτά δεν μπορεί να μένουν αναπάντητα.

Παλαιότερα, ξέρετε -πάω στο επόμενο σημείο του ερωτήματός σας- μιλάγαμε, είτε επισήμως, είτε ανεπισήμως, για τα παπαγαλάκια του Μαξίμου. Εδώ, αποδεικνύεται ότι υπάρχουν και κασετοκομιστές στο Μαξίμου. Αυτή είναι μια άλλη διαδικασία συναλλαγής, η οποία επίσης δεν είναι αυτή που μπορεί να θεωρηθεί σωστή, από όποια πλευρά κι αν την κοιτάξει κανείς. Είναι πολλοί άνθρωποι εκτεθειμένοι, δηλαδή, με αυτή τη διαδικασία, την οποία επέλεξαν να ακολουθήσουν, στέλνοντας τον κ. Ανδριανό να πει στον Ανακριτή αυτά που είπε. Διότι, προφανώς, ο κ. Ανδριανός, εκ της θέσεώς του, δεν λειτουργεί αυτοβούλως, λειτουργεί με βάση τις εντολές που έχει.

Άρα, το πρόβλημα δεν είναι ο κ. Ανδριανός προσωπικά, δεν μας ενδιαφέρει αυτό. Μας ενδιαφέρει μια συγκεκριμένη στάση και συμπεριφορά στην όλη αυτή υπόθεση, η οποία υπόθεση, επίσης έχουμε διευκρινίσει από την πρώτη στιγμή ότι, δεν μας ενδιαφέρει καθόλου σε ό,τι αφορά τα προσωπικά στοιχεία, που έχουν να κάνουν με τον κ. Ζαχόπουλο. Δεν μας ενδιαφέρει από αυτή την άποψη και δεν θα ασχολούμασταν καθόλου.

Μας ενδιαφέρει, όμως, ως μία υπόθεση αδιαφάνειας, κομματισμού και διασπάθισης, λεηλασίας δημοσίου χρήματος, η οποία φαίνεται να αναδύεται μέσα από την όλη λειτουργία του εκλεκτού του κ. Καραμανλή, Ζαχόπουλου, του οπλισμένου με υπερεξουσίες από τον κ. Καραμανλή, Ζαχόπουλου, στο Υπουργείο Πολιτισμού.

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Αν μου επιτρέπετε να συμπληρώσω το εξής στην απάντηση του Γραμματέα, μια λεπτομέρεια μόνο. Από τη στιγμή που ο κ. Ανδριανός, στην κατάθεσή του στον Ανακριτή, αναφέρει ότι δημοσιογράφος ήταν αυτός ο οποίος του έδωσε το συγκεκριμένο DVD, ουσιαστικά, καταλύει το δημοσιογραφικό απόρρητο. Διότι δημοσιογραφικό απόρρητο, εν μέρει, δεν υπάρχει.

Ο κ. Ανδριανός, με την πράξη του, ουσιαστικά κατέστησε το σύνολο των Ελλήνων δημοσιογράφων ως, ενδεχομένως, δυνάμει –να το πω έτσι, όπως το είπε ο Γραμματέας- κομιστές τέτοιων υλικών στο Μέγαρο Μαξίμου. Κάτι, το οποίο, σε κάθε περίπτωση, δεν έχει καμία απολύτως σχέση με το δημοσιογραφικό τους λειτούργημα, από τη μια.

Από την άλλη, εμείς πλέον θέτουμε επιτακτικά το ζήτημα στον ίδιο τον πρωθυπουργό. Ο Γιάννης Ανδριανός είναι διευθυντής του Γραφείου Τύπου του πρωθυπουργού. Ο κ. Καραμανλής, αν δεν θέλει, να θεωρεί το σύνολο των Ελλήνων πολιτών, ότι ο ίδιος συγκαλύπτει και κουκουλώνει μια κρίσιμη διάσταση του σκανδάλου Ζαχόπουλου, οφείλει άμεσα να δώσει εντολή στον Ανδριανό, να αποκαλύψει ποιος του έδωσε το DVD. Αλλιώς, την ευθύνη για την συγκαλύψη και το

κουκούλωμα, και αυτής της διάστασης της υπόθεσης, την αναλαμβάνει, ρητώς και κατηγορηματικώς, προσωπικά ο ίδιος ο κ. Καραμανλής.

N. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Να επισημάνω μια ειδική διάσταση ακόμη, με βάση τα δικά σας δημοσιεύματα. Έχει δημοσιευτεί ότι το DVD πήγε στις αρμόδιες Αρχές πειραγμένο, έτσι έχετε γράψει όλοι σας. Ενδιαφέρει τη Δικαιοσύνη να αναζητήσει πότε, σε ποια φάση αυτής της ιστορίας έγινε η επέμβαση στο DVD; Ενδιαφέρει την κυβέρνηση να το μάθει; Ενδιαφέρει τον πρωθυπουργό να το μάθει; Ενδιαφέρει εν πάση περιπτώσει όσους δεν το ξέρουν και πρέπει να το ξέρουν, να το μάθουν;

Από ό,τι ξέρω, τεχνικά -και δεν έχω γνώση της δικογραφίας και δεν έχω δει την πραγματογνωμοσύνη- σε ένα DVD, με την κατάλληλη τεχνική έρευνα, μπορείς να βρεις απολύτως σε ποιες ημερομηνίες έχει γίνει η κάθε εγγραφή, ή η κάθε διαγραφή, ή η κάθε αντιγραφή. Έχει γίνει αυτός ο έλεγχος;

M. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Θα μου επιτρέψεις να κάνω κατάχρηση του μικροφώνου Νίκο, να απαντήσω στο ερώτημά σου. Ενδιαφέρει τον πρωθυπουργό να μάθει ποιος έκανε το μοντάζ; Κι εγώ απαντώ: Όταν τον πρωθυπουργό δεν τον ενδιαφέρει να μάθει ποιος τον παρακολουθούσε στην υπόθεση των υποκλοπών, θυμηθείτε, ο μόνος που δεν ήθελε να μάθει ποιος τον παρακολουθούσε ήταν ο κ. Καραμανλής, γι' αυτό και δεν έφτασε σε σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, προφανώς, δεν τον ενδιαφέρει να μάθει και τώρα, ποιος έκανε το μοντάζ. Και ειλικρινά, λυπάμαι για τον πρωθυπουργό της χώρας, ειλικρινά σας το λέω.

Δεύτερον, ο κ. Ανδριανός πρέπει να ξέρετε ότι έχει ήδη διαπράξει –και μιλώ ως νομικώς εδώ- το έγκλημα της ψευδορκίας, τουλάχιστον. Έχει ήδη διαπράξει το έγκλημα της ψευδορκίας. Κι εξακολουθεί να είναι επικεφαλής του Γραφείου Τύπου του Πρωθυπουργού.

EIP. ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ: Επειδή έχει κάνει όλα αυτά που έχει κάνει ο κ. Ανδριανός, ζητάτε μήπως και την παραίτησή του ταυτόχρονα; Και για το θέμα του εκλογικού νόμου να επανέλθω, η Νέα Δημοκρατία και δια στόματος του Πρωθυπουργού έχει απορρίψει τις προτάσεις σας βάζοντας και ως προαπαιτούμενο την συμμετοχή σας στη συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος..

M. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Δεν νομίζω ότι το έχει πει έτσι, αλλά τα δύο θέματα δεν συνδέονται. Εμείς, φύγαμε από την αναθεώρηση του Συντάγματος για πολύ συγκεκριμένους λόγους. Καμία αλλαγή του Συντάγματος δεν χρειάζεται για αλλαγή των περιφερειών. Ήδη, αυτή τη στιγμή, θεσμοθετήσαμε περιφέρειες, δεν αλλάξαμε το Σύνταγμα.

Σε σχέση με τα ζητήματα αυτά, επειδή υπήρξε μια προβληματική, αν ανατρέξετε στα πρακτικά της Βουλής και σε σχέση με τον εκλογικό νόμο, γιατί κάποιος το επικαλέστηκε, δεν χρειάζεται, το Σύνταγμα είναι σαφέστατο, με νόμο ορίζονται οι εκλογικές περιφέρειες. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία. Κάποιος υποστήριξε κάποια στιγμή, κάποιος Συνταγματολόγος -το οποίο, όμως, άμα πάτε σε προσεγγίσεις των ίδιων των βουλευτών και κυρίως συνταγματολόγων της Νέας Δημοκρατίας,

τότε έλεγαν τα ίδια- ότι δεν χρειάζεται καμία συνταγματική αλλαγή. Άρα, αυτά είναι προσχήματα και προφάσεις εν αμαρτίαις.

ΑΓΓ. ΜΟΣΧΟΒΑΣ: Δυο διευκρινίσεις: Η πρώτη είναι σε τι συνίσταται η ψευδορκία του κ. Ανδριανού. Και δεύτερον, μιλήσατε για την υπόθεση του κ. Ανδριανού, είπατε ότι δεν υπάρχει απόρρητο κτλ. Εσείς δέχεστε την εκδοχή του Μεγάλου Μαξίμου ότι αυτός που πήγε την κασέτα, έγιναν έτσι όπως τα περιγράφει ο κ Ανδριανός, ένας δημοσιογράφος του έδωσε την κασέτα; Ή έχετε κάποιες άλλες πληροφορίες;

Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Εμείς, είπαμε: Όλα στο φως, και να σταματήσει ο κ. Καραμανλής να κρύβει την αλήθεια και να κρύβεται από την αλήθεια.

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Κατ' αρχήν, ν' απαντήσω σε σχέση με το «συνίσταται». Σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα, περί ψευδορκίας, συνένοχος είναι κι όποιος γνωρίζει και αποκρύπτει την αλήθεια. Από τη στιγμή που γνωρίζει κι αποκρύπτει την αλήθεια, έχει ήδη διαπράξει το έγκλημα και ο κ. Εισαγγελέας πρέπει να το διαπιστώσει επί τόπου και να το επισημάνει.

Και το δεύτερο, νομίζω ότι το έβαλε πολύ σωστά και ο Γιάννης Ραγκούσης και ο Νίκος Αθανασάκης. Το κρίσιμο ερώτημα είναι ένα: Θέλει ο κ. Καραμανλής να μάθουμε την αλήθεια, ναι ή όχι; Γιατί στην υπόθεση των υποκλοπών δεν ήθελε να μάθουμε την αλήθεια, τι έγινε; Περί αυτού πρόκειται.

Εδώ, λοιπόν, το ερώτημα είναι το εξής: «Αν θέλεις», λέει στον κ. Ανδριανό, «πήγαινε και συνεργάσου με τις δικαστικές Αρχές». Όλα τ' άλλα είναι δεύτερες κουβέντες, κατά την ταπεινή μου άποψη. «Πήγαινε να συνεργαστείς μαζί τους, να φτάσουμε στην αλήθεια». Αντί να του πει αυτό, του λέει «επικαλέσου το δημοσιογραφικό απόρρητο», αν θέλει το επικαλείται, για να μη φτάσουμε στην αλήθεια. Η αλήθεια είναι το ζητούμενο.

Β. ΜΟΥΡΤΗΣ: Κύριε Παπαϊωάννου, γιατί λέτε ότι ο κ. Καραμανλής αμφισβητείται ότι θέλει την διαλεύκανση, αφού όλα τα κυβερνητικά στελέχη λένε ότι από τη στιγμή που επελήφθη του ζητήματος η Δικαιοσύνη όλα θα έρθουν στο φως, όλα θα διευκρινιστούν;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Την βοηθάς την Δικαιοσύνη, όμως, να φτάσει στην αλήθεια; Άμα δεν την βοηθάς; Θέλετε να σας πω τι έγινε στις υποκλοπές; Ήρθε ο κ. Κοραντής και όλοι οι άλλοι και επικαλούνταν εθνικά απόρρητα. Κι όταν πάει μπροστά σ' έναν Εισαγγελέα ή σ' έναν Πρωτοδίκη ο αρχηγός της ΕΥΠ και λέει «αυτό έχει να κάνει με την ασφάλεια της χώρας», κάπου εκεί ο άλλος μαζεύεται. Ποια ασφάλεια της χώρας; Τα παιχνίδια τα δικά τους...

Έχετε δει εσείς άλλη φορά να λέει κάποιος «με παρακολουθούσαν» και μετά να λέει «δεν θέλω να μάθω ποιος με παρακολουθεί»; Ζούμε πρωτόγνωρα φαινόμενα λειτουργίας της δημοκρατίας μας. Ειλικρινά, πιστέψτε με. Και να μην μάθει κι ο λαός, στη συνέχεια, τι σημαίνει.

Εδώ, λοιπόν, αν θέλει ο κ. Καραμανλής, να φτάσει η Δικαιοσύνη στην αλήθεια, να πει στον κ. Ανδριανό να πάει να πει την αλήθεια στις αρμόδιες Εισαγγελικές και Ανακριτικές Αρχές.

Και κάτι άλλο, ακόμα παραπέρα: Ποιος έκανε το μοντάζ; Δηλαδή, αποκλείεται να το έχει κάνει δημοσιογράφος το μοντάζ; Πολιτικός, λέω εγώ, βουλευτής; Πώς θα μάθουμε ποιος έχει κάνει το μοντάζ, αν ο κ. Ανδριανός δεν πει την αλήθεια; Άρα, η κυβέρνηση θέλει να κρύψει την αλήθεια. Γιατί θέλει να κρύψει την αλήθεια; Γιατί φοβάται. Τι φοβάται; Δεν φοβάται, προφανώς, τις ροζ ιστορίες του κ. Ζαχόπουλου.

Γιατί αν ήταν μόνον οι ροζ ιστορίες, θα το είχε κλείσει το θέμα απ' την αρχή. Εκεί θέλει να το πάει. Άρα, φοβάται αυτή τη στιγμή εκείνα τα στοιχεία, τα οποία φτάνουν στον ίδιο τον πρωθυπουργό και στην ίδια την κυβέρνηση, σε σχέση με τις δικές τους μεγάλες πολιτικές ευθύνες.

ΑΓΓ. ΜΟΣΧΟΒΑΣ: Τι ρόλο παίζει αν μάθουμε ποιος έφερε το DVD; Τι ρόλο παίζει για το ΠΑΣΟΚ αυτό;

Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Μην μάθουμε τίποτε, τότε κύριε Μόσχοβα. Μην μάθουμε τίποτα. Ρόλο παίζει για την Δικαιοσύνη, για την αλήθεια, για την πολιτική λειτουργία του συστήματος. Τι κάνει η Εισαγγελία; Τι κάνει ο Ανακριτής; Την αλήθεια ψάχνουν να βρουν.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Εσείς, κύριε Μόσχοβα, θεωρείτε λογικό, ένας δημοσιογράφος να περιφέρεται και τις πληροφορίες του να τις πηγαίνει σε DVD στο Μαξίμου; Θα τρελαθούμε σ' αυτή τη χώρα;

ΑΓΓ. ΜΟΣΧΟΒΑΣ: Καθόλου, αντιδεοντολογικό το θεωρώ.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Ο κ. Ρουσόπουλος, πληροφορήθηκα ότι επικαλέστηκε σήμερα, για την κάλυψη του κ. Ανδριανού, το καταστατικό της ΕΣΗΕΑ. Και ξαναλέω ότι, κατά την αντίληψη την δική μου και υποθέτω και την δική σας, το Μέγαρο Μαξίμου είναι η έδρα του πρωθυπουργού, το γραφείο του πρωθυπουργού, και δεν είναι εφημερίδα, δεν είναι ραδιοτηλεοπτικό Μέσο Ενημέρωσης, ούτως ώστε, όποιος, έστω και αν είχε πριν την ιδιότητα του δημοσιογράφου, να επικαλείται το δικαίωμα προστασίας των πηγών του.

Ο δημοσιογράφος έχει το δικαίωμα του δημοσιογραφικού απορρήτου και της προστασίας των πηγών του, για τα θέματα που θέλει να δημοσιοποιήσει, όχι για τα θέματα τα οποία πάει ως βαποράκι στο γραφείο του πρωθυπουργού. Έτσι τα ήξερα εγώ, όταν ήμουν δημοσιογράφος, τελών σήμερα εν αναστολή και μην μπορώντας να επικαλεστώ το δημοσιογραφικό απόρρητο, αν και μπορεί να με βόλευε.

ΑΓΓ. ΜΟΣΧΟΒΑΣ: Δε ρώτησα εγώ αυτό, συμφωνούμε απολύτως σ' αυτό. Εγώ είπα αν έχετε εσείς υποψίες ότι αν βρούμε το ποιος έδωσε το DVD υπάρχει περίπτωση να βρούμε και κάτι παραπάνω.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Αν βγάλετε το πουλόβερ σας, μπορεί να δω τι μάρκα πουκάμισο φοράτε, καταλάβετε; Αν δεν βγάλετε το πουλόβερ σας, δεν θα δω τίποτα. Κι αν σας βάλω κι ένα παλτό από πάνω, δεν θα δούμε επίσης ούτε το πουλόβερ σας.

Δ. ΜΠΟΤΩΝΗΣ: Να ρωτήσω αν το ΠΑΣΟΚ μετά από όσα μας έχετε πει τις τελευταίες ημέρες για την υπόθεση Ζαχόπουλου, έχει στα όπλα του, να το πω έτσι, την σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής.

Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ: Έχει απαντηθεί αυτό και ισχύει η απάντηση που έχει δώσει ο εκπρόσωπος, εδώ και μέρες. Σας ευχαριστώ.

**ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ**

A. Ο πολιτικός μας στόχος: Η ανανέωση και ανασύνταξη του πολιτικού συστήματος.

1. Το ΠΑΣΟΚ έθεσε από το Συνέδριο του 2005 ως πρωταρχικό στόχο **«το διάλογο με την κοινωνία, τα κόμματα και τους φορείς για τη μεταρρύθμιση του πολιτικού συστήματος»**. Δεσμευθήκαμε για «ένα αξιόπιστο, δίκαιο, διαφανές, γνήσια αντιπροσωπευτικό σύστημα».
2. Στο Κυβερνητικό μας Πρόγραμμα του 2007 για «μία δίκαιη κοινωνία, μια δυνατή Ελλάδα» προτείναμε ένα **ολοκληρωμένο σχέδιο**. Δεσμευθήκαμε και προωθούμε **επτά** μεγάλες μεταρρυθμιστικές τομές:
 - α. Τη μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος.
 - β. Την εισαγωγή μέτρων διαφάνειας σε όλη την λειτουργία του πολιτικού συστήματος και της δημόσιας διοίκησης.
 - γ. Την επαναρύθμιση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των ΜΜΕ στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κανόνων και των τεχνολογικών εξελίξεων.
 - δ. Την αναβάθμιση του ρόλου του Κοινοβουλίου και του ρόλου και του κύρους των βουλευτών.
 - ε. Την αποκατάσταση της ανεξαρτησίας, της ποιότητας και της διαφάνειας στην απονομή της δικαιοσύνης.
 - στ. Την ενίσχυση της αυτοδιοίκησης και την περιφερειακή αναδιάρθρωση με αιρετή περιφερειακή αυτοδιοίκηση και νέο κύμα συγχωνεύσεων στους δήμους.
 - ζ. Τον εξορθολογισμό και τον περιορισμό της κυβέρνησης στον επιτελικό της ρόλο.

Για κάθε μία από τις επτά αυτές μεγάλες μεταρρυθμιστικές τομές, **το ΠΑΣΟΚ θα παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις**, επιζητώντας, μετά από δημόσια ανοιχτή διαβούλευση, την ευρύτερη συναίνεση των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων.

B. Αναζωογόνηση της πολιτικής αντιπροσώπευσης και του κομματικού συστήματος.

1. Η πρότασή μας για ένα νέο εκλογικό σύστημα εντάσσεται σε μια συνολική προσπάθεια επαναπροσδιορισμού της πολιτικής αντιπροσώπευσης με όρους που αναζωογονούν το πολιτικό σύστημα και τη δημοκρατία μας. Στόχος μας είναι η αντιμετώπιση του φαινομένου της απαξίωσης της πολιτικής και της καθολικής καχυποψίας που πλήττει τον πολιτικό κόσμο.

Αξιοπιστία, διαφάνεια, ισοπολιτεία είναι οι κεντρικοί μας στόχοι για την ποιοτική βελτίωση της αντιπροσώπευσης. Με την πρωτοβουλία μας επιδιώκουμε:

- **την ενίσχυση της αυτονομίας της πολιτικής**, και την ανεξαρτησία της από επιχειρηματικά, επικοινωνιακά και άλλα κέντρα αθέμιτου επηρεασμού,
- **την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αξιοπρέπειας των βουλευτών** και την αναβάθμισή τους με το δραστικό περιορισμό των εκλογικών δαπανών αλλά και των προσωπικών ανταγωνισμών. Οι βουλευτές κα οι υποψήφιοι βουλευτές πρέπει να καταγράφονται στη συνείδηση των πολιτών ως φορείς αξιών και εκφραστές πολιτικών αντιπαραθέσεων και όχι ως διαμεσολαβητές προσωπικών εξυπηρετήσεων

και συμφερόντων. **Επιδιώκουμε να αντιμετωπίσουμε την καρδιά του προβλήματος, τη ρίζα των πελατειακών σχέσεων.**

2. Ξεκινούμε από το εκλογικό σύστημα για τις εθνικές-βουλευτικές εκλογές αλλά δεν περιοριζόμαστε σε αυτό. Στην ίδια κατεύθυνση, υπηρετώντας τις ίδιες αρχές και αξίες, θα προχωρήσουμε **σε προτάσεις για την αλλαγή του εκλογικού συστήματος στην Τοπική και Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση.**
3. Η πρότασή μας για την αλλαγή του εκλογικού συστήματος **συνδέεται και συμπληρώνεται** με τις προτάσεις μας για την ενίσχυση της διαφάνειας στη λειτουργία, τη χρηματοδότηση και την οικονομική διαχείριση των πολιτικών κομμάτων καθώς και με τις αποφάσεις του Συνεδρίου μας για ενίσχυση της εσωκομματικής δημοκρατικής μας λειτουργίας, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην δημοκρατική ανάδειξη των υποψηφίων.

Γ. Η πρότασή μας για το νέο εκλογικό σύστημα

1. Η πρότασή μας για νέο εκλογικό σύστημα διατυπώθηκε μετά από εσωκομματικό διάλογο στην πορεία προς το Προγραμματικό Συνέδριο. **Βασίζεται και εξειδικεύει τη θέση που υποστήριξε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ, απορρίπτοντας τη πρόταση της ΝΔ κατά τη διαδικασία της αναθεώρησης** Ψηφίστηκε ομόφωνα στο Προγραμματικό Συνέδριο και αποτέλεσε ρητή και σαφή δέσμευση του Κυβερνητικού μας Προγράμματος.
2. Η πρότασή μας βασίζεται στη προσαρμογή στην ελληνική πραγματικότητα και τις ανάγκες του πολιτικού μας συστήματος του λεγόμενου γερμανικού μοντέλου. **Δεν είναι αντιγραφή του. Είναι ένα καθαρό και απλό στη λειτουργία του** εκλογικό σύστημα που βασίζεται σε συγκεκριμένες αρχές:
 - **πολυκομματική σύνθεση της Βουλής** που θα αντικατοπτρίζει με ιδιαίτερη αυξημένη αναλογικότητα την πολυφωνία των πολιτικών δυνάμεων στην κοινωνία,
 - **σταθερές κυβερνήσεις**, που δεν θα εξαρτώνται από ευκαιριακό σχηματισμό δυνάμεων.
 - **ενίσχυση του ρόλου και του κύρους του βουλευτή** με τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του απέναντι σε συμφέροντα και απαλλαγή του από την πίεση των πελατειακών σχέσεων,

3. Η πρόταση αυτή εξειδικεύεται στα παρακάτω βασικά σημεία:

1. Πυρήνας της πρότασης είναι **η εισαγωγή ενός εκλογικού συστήματος που συνδυάζει μονοεδρικές και πολυεδρικές περιφέρειες**. Η επικράτεια κατανέμεται σε μονοεδρικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγεται ένας συγκεκριμένος αριθμός βουλευτών. Ο υπόλοιπος αριθμός κατανέμεται σε πολυεδρικές ευρείες περιφέρειες.
2. **Αναλογική αντιπροσώπευση**. Η πρόταση μας βασίζεται στην αναλογική αντιπροσώπευση **που εγγυάται το σημερινό εκλογικό σύστημα** (διατηρείται δηλαδή η σημερινή αναλογική αντιπροσώπευση στην κατανομή των εδρών μεταξύ των κομμάτων). Οι έδρες που δικαιούνται κάθε κόμμα προσδιορίζεται από το συνολικό εθνικό ποσοστό που λαμβάνουν στις ευρείες πολυεδρικές περιφέρειες.
3. **Όριο αντιπροσώπευσης**. Διατηρείται το σημερινό όριο εκπροσώπησης στο ύψος του 3%. Δεν εισάγεται εξαίρεση στο όριο αυτό.

4. **Η κατανομή των εδρών.** Η κατανομή μεταξύ μονοεδρικών και πολυεδρικών ευρέων περιφερειών πρέπει να είναι αντικείμενο διαλόγου και να λαμβάνει υπόψη της τις ανάγκες που δημιουργεί η εγγύηση της αναλογικής αντιπροσώπευσης των κομμάτων σε όλη τη χώρα αλλά και η χάραξη των μονοεδρικών. Η κατανομή έχει ως αφετηρία ότι οι μονοεδρικές θα είναι κατ' ελάχιστον το 1/2 του συνόλου των εδρών και στις πολυεδρικές περιφέρειες θα ενταχθούν κατ' ελάχιστον το 1/3 του συνόλου των εδρών.
5. **Χάραξη περιφερειών.** Οι ευρείες περιφέρειες θα ακολουθούν τις διοικητικές, οι οποίες σύμφωνα με το πρόγραμμά μας περιορίζονται **σε μικρότερο αριθμό.**
Οι μονοεδρικές περιφέρειες θα χαραχθούν χωρίς να παραβιάζονται τα όρια των νομών. Τα κριτήρια της χάραξης των περιφερειών θα διασφαλίζουν ότι:
 - α. Κάθε νομός θα αποτελεί τουλάχιστον μία μονοεδρική περιφέρεια.
 - β. Θα υπάρχει γεωγραφική συνέχεια στις μονοεδρικές περιφέρειες.
 - γ. Θα υπάρχει πληθυσμιακή ισορροπία μεταξύ των μονοεδρικών περιφερειών.
 - δ. Για να κατατμηθούν Δήμοι, όπου είναι απαραίτητο, σε μονοεδρικές, θα προηγηθεί και η αναγκαία προσαρμογή των δημοτολογίων.
6. **Ο καθορισμός των εκλογικών περιφερειών θα γίνει με νόμο βάσει αντικειμενικών και αξιόπιστων κριτηρίων. Η εισήγηση για όλα τα σχετικά ζητήματα θα ανατεθεί σε Ειδική Εκλογική Επιτροπή με συμμετοχή εμπειρογνομόνων ευρείας αποδοχής και εκπροσώπων φορέων.**
7. **Η εκλογή στις ευρείες περιφέρειες γίνεται βάσει του αναλογικού συστήματος** έτσι ώστε να εξασφαλίζεται, ως προς την τελική κατανομή των εδρών στα κόμματα, η εγγυημένη αναλογικότητα εδρών και ψήφων, λαμβανομένων υπόψη των εδρών που αυτά έχουν καταλάβει στις μονοεδρικές περιφέρειες. (βλ. σημείο 2). Στις ευρείες περιφέρειες εφαρμόζεται λίστα.
8. **Η εκλογή των μονοεδρικών γίνεται με σχετική πλειοψηφία. Κάθε κόμμα ορίζει για κάθε μονοεδρική περιφέρεια έναν υποψήφιο, καθώς και ένα αναπληρωματικό.**
9. **Ψήφος Ελλήνων της διασποράς.** Στην πρότασή μας επιλύεται και το ζήτημα της ψήφου των Ελλήνων της διασποράς, ενσωματώνοντας την πρόταση του ΠΑΣΟΚ που υποστηρίζουν με απόφασή τους τα Περιφερειακά Συμβούλια του ΣΑΕ για καθιέρωση συγκεκριμένων εδρών που προορίζονται για την εκπροσώπηση των Ελλήνων της διασποράς, ώστε να έχουν μια **καθαρή και ουσιαστική** αντιπροσώπευση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο. Οι ψήφοι τους δεν επηρεάζουν το αποτέλεσμα των άλλων μονοεδρικών ή πολυεδρικών περιφερειών της χώρας.
10. **Ανάδειξη υποψηφίων.** Η ανάδειξη των υποψηφίων γίνεται με εσωκομματική διαδικασία εκλογής (στην οποία περιλαμβάνονται η δυνατότητα προκριματικών εκλογών ή επιλογής από συλλογικά όργανα με εκλεγμένα μέλη, όχι όμως επιλογή από μονοπρόσωπο όργανο) βάσει των σχετικών καταστατικών τους ρυθμίσεων, όπως θα προσδιοριστούν στο Συνέδριό μας.

Δ. Πρόταση για δημόσια διαβούλευση και ευρύ κοινωνικό διάλογο

1. Το ΠΑΣΟΚ με την παραπάνω πρόταση απευθύνει πρόσκληση σε διάλογο σε όλες τις πολιτικές δυνάμεις. Πιστεύει ότι το εκλογικό σύστημα πρέπει να είναι κατεξοχήν προϊόν ευρύτερης κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης. Γι' αυτό άλλωστε το 2001 με δική μας πρωτοβουλία κατοχυρώθηκε συνταγματικά η προϋπόθεση αυξημένης κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας 2/3, προκειμένου η αλλαγή του εκλογικού συστήματος να ισχύει από τις επόμενες βουλευτικές εκλογές.
2. Ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ ήδη από τον Μάη του 2006, στο πλαίσιο της τρέχουσας αποτυχημένης αναθεωρητικής διαδικασίας, απευθύνθηκε στην ΝΔ και στον πρωθυπουργό: «Αν θέλει ο κ. Καραμανλής η πρόκληση είναι ανοιχτή. Τον καλώ τώρα ... να συζητήσουμε σοβαρά για την αυτονομία της πολιτικής και την ανεξαρτησία των βουλευτών, την αναβάθμιση της ποιότητας της δημοκρατίας μέσα από μια ριζική αναθεώρηση του εκλογικού συστήματος». **Ο κ. Καραμανλής δυστυχώς αρνήθηκε την πρόκληση και συνεχίζει να την αρνείται.**
3. Απέναντι στη σαφήνεια της πρότασης του ΠΑΣΟΚ, η ΝΔ αντέταξε προεκλογικά, όπως σε όλα τα θέματα **τη σιωπή και τις υπεκφυγές.** Μετεκλογικά αποκάλυψε **την κρυφή της ατζέντα με προτάσεις που παραβιάζουν το Σύνταγμα,** απαγορεύοντας τις προεκλογικές συνεργασίες και πλήττοντας την αναλογικότητα που είχαμε κατακτήσει. Δεν απαντά έτσι σε καμία από τις ανάγκες της κοινωνίας και του πολιτικού συστήματος της χώρας. Τουναντίον προτείνει ένα νόμο που υπηρετεί **ευκαιριακές και προσωπικές κομματικές σκοπιμότητες.** Η πρότασή της δεν αφορά την κοινωνία και τη χώρα. Δεν απαντά στα προβλήματά της γι' αυτό απορρίπτεται από όλες τις πολιτικές δυνάμεις.
4. Καλούμε την κυβέρνηση να αποσύρει την αδιέξοδη και οπισθοδρομική πρότασή της και να συζητήσει την εμπεριστατωμένη πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ, στην οποία μπορούν να συναντηθούν και οι άλλες πολιτικές δυνάμεις. Άλλωστε, πολλά πολιτικά στελέχη της ΝΔ έχουν εκφραστεί υπέρ της εισαγωγής ενός τέτοιου εκλογικού συστήματος. Η δε ΝΔ με εισήγηση του σημερινού Πρωθυπουργού το είχε υιοθετήσει σε συνέδριο θέσεων της. **Δεν είναι υπεύθυνη στάση μια προσέγγιση που αποδέχεται την ορθότητα της πρότασής μας, αλλά την αρνείται με το πρόσχημα ότι χρειάζεται σοβαρό διάλογο και προετοιμασία.**

Η μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος απαιτεί τόλμη και υπευθυνότητα. Σήμερα, όχι αύριο. Η πρόκληση είναι ανοιχτή. Η κυβέρνηση και ο Πρωθυπουργός προσωπικά κρίνονται. Υπάρχει ο δρόμος της αξιοπιστίας και της ανανέωσης και ο δρόμος της οπισθοδρόμησης, της συναλλαγής και των ψευτομεταρρυθμίσεων. Οφείλουν να αποφασίσουν και να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

2. ΤΙ ΕΧΕΙ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΟ ΠΑΣΟΚ

1. ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ. 2007

Εκλογικό σύστημα

Προτείνουμε να συζητηθεί ένα **μεικτό εκλογικό σύστημα** το οποίο αξιοποιώντας την εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών κρατών, θα έχει δύο κύρια χαρακτηριστικά: τον **συνδυασμό μονοεδρικών και ευρέων εκλογικών περιφερειών καθώς και τον συνδυασμό της εκλογής με σταυροδοσία με την εκλογή με λίστα**. Το εκλογικό σύστημα θα αποτυπώνει την ανάγκη ισότιμης συμμετοχής και των δύο φύλων στην πολιτική. Πιστεύουμε ότι ένα τέτοιο εκλογικό σύστημα αποτελεί μια ουσιαστική όσο και κρίσιμη συμβολή στην ανάγκη διαφάνειας του πολιτικού συστήματος και εμπόθυνσης της αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας. Το ΠΑΣΟΚ δεσμεύεται να καταργήσει την αντιδημοκρατική ρύθμιση του 42% στο νόμο για τις εκλογές της Αυτοδιοίκησης.

2. ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ (ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

Άρθρο 54 παρ. 3 του Συντάγματος (Βουλευτές Επικρατείας)

Η εφαρμογή του θεσμού των βουλευτών επικρατείας από το 1974 έως σήμερα έδειξε ότι πρόκειται περισσότερο για μία προνομιακή διαδικασία εισόδου συμβατικών πολιτικών και κομματικών στελεχών στη Βουλή, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η εκλογή τους με σταυρό προτίμησης την επόμενη φορά, παρά μία διαδικασία «επιστράτευσης» επιφανών μη κομματικών προσωπικοτήτων. Οι λαμπρές εξαιρέσεις δεν ανατρέπουν την γενική αυτή εικόνα.

Σε κάθε περίπτωση αντί για μια επιμέρους ρύθμιση ευκαιριακού χαρακτήρα το ΠΑΣΟΚ προτείνει μια γενικότερη συζήτηση προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας **αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή εμπειρία, με τη θεσμοθέτηση ενός νέου συστήματος εκλογής Βουλευτών με σταυροδοσία και λίστα, συνδυάζοντας παράλληλα μονοεδρικές και ευρείες εκλογικές περιφέρειες**.

1. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ – ΤΙ ΕΛΕΓΕ ΤΟ 2000 ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΝΟΜΟ

(όλες οι ομιλίες του Προσυνεδρίου Θέσεων και Αρχών της Ν.Δ. έχουν
εξαφανιστεί από το site της Ν.Δ.)

1. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2000

Οκτώ υποσχέσεις για όλα τα γούστα - Προσπάθεια ανασυγκρότησης επιχειρεί
ο Κώστας Καραμανλής στο προσυνέδριο της Νέας Δημοκρατίας
Του Γρ. Ρουμπάνη

«...Ο πρόεδρος της Ν.Δ., ενώπιον όλων των κορυφαίων στελεχών του κόμματος,
συμπεριλαμβανομένων των Κ. Μητσοιάκη, Μ. Εβερτ και Τζ. Τζαννετάκη, υποσχέθηκε
οκτώ τομές στη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος:

1) Απ' ευθείας εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Πρόκειται για υιοθέτηση των
απόψεων του επίμου προέδρου του κόμματος, αλλά αφού ούτε την υποψηφιότητά
του θα στηρίζει, ούτε στο υπό αναθεώρηση Σύνταγμα προβλέπεται συζήτηση επί των
άρθρων αυτών, έχει καθαρά ακαδημαϊκό ενδιαφέρον.

4) Μερική αλλαγή του εκλογικού νόμου, τουλάχιστον όσον αφορά τον
επαναπροσδιορισμό των εκλογικών περιφερειών με τον χωρισμό τους σε
μικρότερες, με στόχο, όπως είπε, την αμεσότερη σχέση των πολιτών με τους
πολιτικούς και τον περιορισμό των πελατειακών σχέσεων.

Όλο το άρθρο: <http://archive.enet.gr/2000/01/22/on-line/keimena/politics/pol1.htm>

2. ΤΑ ΝΕΑ, 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 2002

Αναλογική σε... τριπλή παραλλαγή - Όλα τα κόμματα συμφωνούν ότι ο παρών
νόμος πρέπει να αλλάξει
ΚΑΤΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΑΝΑΓΗΣ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΣ

«Στο ότι ο παρών νόμος πρέπει να αλλάξει, συμφωνούν όλοι, συμπεριλαμβανομένης
και της Ν.Δ. Μπορεί η Ρηγίλλης σήμερα να αρνείται κάθε συζήτηση για αλλαγή του
εκλογικού νόμου επειδή «δεν εμπιστεύεται την κυβέρνηση», τον Ιανουάριο του 2000
όμως δεν είχε τέτοιου είδους αναστολές. Τότε ο κ. Κώστας Καραμανλής
υποστήριζε πως πρέπει να «διαμορφώσουμε πιο μικρές εκλογικές περιφέρειες,
ώστε οι πολίτες να βρίσκονται σε αμεσότερη σχέση με τους πολιτικούς που
τους εκπροσωπούν στη Βουλή» και χαρακτήριζε «σκοπίμο οι μισοί βουλευτές
να εκλέγονται σε μείζονες περιφέρειες, χωρίς την εξάρτηση που προκαλεί ο
σταυρός προτίμησης».

Το «γερμανικό». Στην ουσία ο κ. Καραμανλής περιέγραφε δύο χαρακτηριστικά του
«γερμανικού» εκλογικού συστήματος, παραλλαγές του οποίου είναι και δύο από τα
τρία μοντέλα που συζητούν αυτή τη στιγμή στο ΠΑΣΟΚ...»

Όλο το άρθρο:

<http://www.tanea.gr/Article.aspx?id=20020323&nid=4224866&sn=%CE%9A%CE%A5%CE%A1%CE%99%CE%9F%20%CE%A4%CE%95%CE%A5%CE%A7%CE%9F%CE%A3&spid=366>